

ME KOLINITA 'IDI LETA 'EBWEUNA PAULO 'I'ETOLADINA

Paulo 'ina gimi sakowasi Kolinita 'ena tomota yaudi Yesu siemisena, ga 'ipilisinedi ta 'isakowasi 'aina sena 'ediya, 'enega bubuna to'umalidi siapwesa me Kolinita 'idi ekalesiya solanaya. Muliyege Paulo tetelidi 'inonona ga 'idi leta gete 'i'etoladina be 'aene 'igiepaepaludi. 'Idi to'umalinao getedi: siweyalidi mali boda be mali boda 'ediya, ta 'ebweu tai loelata to'umalina 'iguinuwena, ta sietaetala taudimo, toloina nina matanaya tauna nigeya Yesu 'ana toemisa, ta 'aina tomota 'idi gimi yaubadao 'adi masula si'e'ai, ta wate Yesu 'ana tosimanao nigeya si'ita'i'ita 'ai'ailidi, ta 'Inapwana 'ina 'e'ai tabu nigeya si'ama'amayabe.

Paulo wate 'ili'amina Yaluyaluwa Tabuna 'ina eguyai toekalesiyao 'ediya, taudi 'ediyega sionaona mali 'enanega, be 'aidi yage siguinuwedi Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega. Leta 'ana 'ebe losalowa 'ena Paulo 'ili'amina toololimana be 'ebwayadaita manudi.

Lokagutoki

1 ¹⁻² "Abo'agu Yaubada 'iesinuwegu be 'aene Yesu Keliso tetelina 'ana tosimana, 'omi me Kolinita toekalesiyao 'imi leta gete tasidai Sositeni 'ilemegu ga ya'etoladinawa, manuna 'omi ni'atu Yesu Keliso 'igie'esasemi ga 'ina boda esiesinuwadi 'ediya waluguma ga wamiyami, taudi wate Yesu Keliso 'ana esanega ma'emiyao wa'awa'awanoi, taudi sena maibo'ana 'ediyega ma'edao 'ida 'Inapwana 'ebweuna tuga, tauna Keliso. ³ Ta 'ida 'Inapwana nina Yesu Keliso be Tamada Yaubada 'idi 'atenuwa'ole'ole 'emiya 'enega wada miya gwausowala.

⁴⁻⁵ ^b Ona'ai'aila, Yaubada 'i'atenuwa 'ole'oleyemi ga yage yauna bobo'adi 'i'ebwa'emi, nadigega 'imi ona bobo'adi be 'imi mwalatoi bobo'adi Yesu Keliso 'enega. 'Enega tuta yauyauna manumi yalokagutoki Yaubada 'enaya. ⁶ Ta wate yalokalokagutokiyena manuna Keliso nina

^a 1:1-2 ¹ Ko 6:11 ^b 1:4 Kol 1:3-4

wa'awa'ai'ailena ga tetelina waemisena, ⁷ta wate Yaubada 'ina 'ebwaya bobo'adi maibo'adi 'emiya simiyami, tuta gete wayamwayamwa 'ida 'Inapwana Yesu Keliso 'ina apwesa limanama manuna. ⁸^cManuna tauna 'igiegie pa'alimi be 'ana laba 'asiyata nina 'iila limanama.

⁹^dOna'ai'aila Yaubada ma 'ana emisa sinabwana, manuna 'ibwauyemi ga natuna, tauna 'ida 'Inapwana Yesu Keliso, ma'emi waegosigosiyana.

Geya'abo weyala siapweapwesa toekalesiyao 'ediya

¹⁰^eTasigwao, gete 'igu loguguya 'emiya 'ida 'Inapwana Yesu Keliso 'ana esanega be 'aene wanuwanuwa leleleya be waona leleleya, ta esi geya'abo waegewagewana nai waweyaweyalimi. ¹¹^fManuna 'aidi Kiloe 'ina bodao ni'atu sieonegu 'imi egewagewana manudi. ¹²Manuna 'aimi wagwae, "Abo'ama Paulo 'ina boda," ta 'aimi wagwae, "Abo'ama Apolosa 'ina boda," ta 'aimi wagwae, "Abo'ama Pita 'ina boda," ta 'aimi wagwae, "Abo'ama Keliso 'ina boda."

¹³Geya'abo Keliso 'enega taweyaweyalida, manuna taunamo manumi sigiekelosena ga 'ana esanega wabapitaiso, ta nigeya 'agu esanega. ¹⁴^gIgu lokagutoki Yaubada 'enaya gete, manuna nigeya yaumi yagiegie bapitaisoemi. Nate namo Kilisipo be Geyo. ¹⁵^hEnega geya'abo waonaona be wagwaegwae, "Abo'ama Paulo 'ina boda, manuna Paulo 'igiebapitaisoema." ¹⁶ⁱOna'ai'aila, taudi wate Sitipana 'ina susu yagiebapitaisoedi. Nai taudi namo. ¹⁷^jManuna 'igu guinuwa Keliso 'i'ebwa'egu tetela bobo'ana 'ana loguguya namo manuna, ta nigeya giebapitaiso. Ta wate loguguya nina nigeya 'igu sinasinapuyega, 'abona nai Keliso 'ina mwawasa kelose 'enaya tetelina yagienenetei.

Keliso 'ina mwawasa kelose 'enaya

¹⁸^jOna'ai'aila, kelose tetelina taudi yaluyaluwadi mwawamwawasidi si'awa kabokaboei, ta esi 'abo'ada taemisena 'aene Yaubada 'ina waiwai tetela nina 'ena 'imiyami, ga 'enega 'i'etoseyeda. ¹⁹^kGete manuna Buki Tabu 'ena 'isimana, 'igwae,

"Taudi tomwalatoiyao be tosinasinapuyao 'idi nuwanuwa yaguitoyasedi be yaloesawalidi."

²⁰^lEnega mwa'adega taudi tosinasinapuyao? nai taudi toe'itao? nai taudi tologuguyao gete tuga bale'uya simiyami? Ona'ai'aila, ni'atu Yaubada 'idi sinasinapuyao 'i'awa yage besobesoedi. ²¹Manuna sinasinapu bale'u geya'abo sa'i 'enega Yaubada tamwalamwalatoni.

Ta esi Yaubada 'ina nuwanuwa, ta 'ina tetela 'ana loguguya namo 'enega, 'ana toemisao 'abo'ada 'i'etoseyeda. Tetela nina me bale'u sieyage

^c 1:8 Pi 1:6; 1 Te 3:13 ^d 1:9 1 Yo 1:3 ^e 1:10 Pi 2:2 ^f 1:11-12 Gu 18:24-28, 19:1-2

^g 1:14 Gu 18:8 ^h 1:16 1 Ko 16:15 ⁱ 1:17 1 Ko 2:1-2, 5 ^j 1:18 Lo 1:16 ^k 1:19 Ais 29:14

besobesoena, ²² 'manuna me Yudia nuwanuwadi 'ebweu we'iwe'iyaya sida 'ita, ta taudi nige'ya me Yudia sinasinapu si'ebe'ebesa, ²³ ta 'abo'ada esiya tetela nina taloguloguguyae, Keliso 'ina mwawasa kelose 'enaya namo manuna, ga 'enega me Yudia siguitoyasena, ta wate mali bodao tetela nina si'awa yage besobesoena. ²⁴ Ta esi 'abo'ada Yaubada 'ana toemisao 'iesinuweda, boda Yudia be mali boda 'ediyega, ga Keliso 'enega Yaubada 'ina waiwai ta 'ina sinasinapu 'i'ebwa'eda. ²⁵ Manuna to'ase Yaubada 'ina guinuwa nenetana nai gidalina, tomota 'abo'ada 'ida waiwai sinabwadi 'iewaiwai sinedi.

²⁶ "Ta tasigwao wanuwa'i'isi 'aene taudi Yaubada 'iesinuwedi 'emiyega yaudi nige'ya bale'u 'ana tomwalatoiyao, nai 'ana toewaiwaiyao, nai 'ana 'inapwanao, ²⁷ ta esiya yaudi uwauwadi 'iesinuwedi, ga uwauwadi nidi bale'u 'ana tosinasinapuyao sigie omayamayaedi, ta wate bale'u 'ana tonenetao Yaubada 'iesinuwediyaga, ga taudi wate toewaiwaiyao siewaiwai sinedi. ²⁸ "Ta wate me bale'u Yaubada 'ina guinuwao si'awa yage besobesoedi, ta sa'i Yaubada 'ina guinuwao 'ediyega 'idi yage maibo'ana 'i'ausepaledi. ²⁹ 'Enega nige'ya 'ebweu wate tomota sawesawenaya be 'ionalaga Yaubada matanaya. ³⁰ "Manuna Yaubada tauna 'ina guinuwegaga Yesu Keliso ma'eda tae'ebweu, 'enega Yaubada 'ina sinasinapu Yesu nina 'isa'u balenaya 'edaya, manuna Yesu tauna 'italiyaena manuda, ga 'enega 'igie'esaseda, ta 'igiepaepaluyeda.

³¹ "Buki Tabu 'ina simana yage gete manuna 'igwae,

"Abo yaita nuwanuwana be 'ilotuputupu, 'ida 'Inapwana namo 'ida tupu."

Paulo 'ina loguguya

2 ¹ "Tasigwao, wanuwa'i'isi tuta nina lowa Yaubada tetelina yame'ena ga yasimanena 'emiya, nige'ya 'aene 'abo'agu tosinasinapu sinabwana, ² ta esi nuwanuwagu be Yesu Keliso namo manuna yada loguguya 'emiya, tauna siloemwawasina kelose 'enaya. ³ 'Enega 'igu apwesa 'emiya 'atuwa toneneta, ta ma igu dedela be ma igu 'atesa'ala, ⁴ ta wate 'igu loguguya 'emiya nige'ya ona waiwaidi nai mwalatoi 'ediyega, ta esi Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega. ⁵ 'Enega 'igu loguguya nina wanonona ga waemisena 'aene nige'ya tomota 'idi mwalatoi 'enega, ta esi Yaubada 'ina waiwaiyega.

Mwalatoi 'ai'aila

⁶ Mwalatoi 'ai'aila Yaubada 'enega yasimasimana toemisa pa'alidi 'ediya, ta sa'i bale'u gete 'ana mwalatoi nai toloinao gete tuga 'idi

¹ 1:22 Md 12:38; Gu 17:18 ^m 1:26 Md 11:25 ⁿ 1:28 Ye 2:5 ^o 1:30 Lo 3:22; Ep 1:7

^p 1:31 Yel 9:24; 2 Ko 10:17 ^q 2:1 1 Ko 1:17 ^r 2:4 1 Te 1:5

mwalatoi sawasawalidi tuga, ⁷*ta esi mwalatoi nina Yaubada 'enega lowa kwaikwaiyina, ta gete tuga ni'atu 'igie apwesenama. Manuna muliyega be bale'u 'imweluluina, nugana nuwanuwana be 'ida 'ebe gwausowala nina 'ida 'ebwa'eda. ⁸*Ta bale'u gete 'ana toloinao mwalatoi nina nigea simwalamwalatoni, ta 'eguma nai sida gimi mwalatonina, geya'abo sa'i 'ida 'Inapwana galewega sida loeloemwawasi kelose 'enaya.

⁹*Ta esi 'ida gwausowala nina manuna Buki Tabu 'ina simana 'igwae, "Geya'abo tagwaegwae Yaubada 'ana toobobomao 'adi lema bobo'ana manudi 'igibubuna,

manuna gete tuga nigea 'ebweu wate tomota 'i'ita'ita, nai 'inonono, be 'ida nuwa sabwalena lema nina bobo'ana wawasae."

¹⁰Ta esi Yaluyaluwa Tabuna 'enega Yaubada mwalatoi nina ni'atu 'igieapwesena 'eday, manuna Yaubada Yaluyaluwana yage maibo'ana 'imwalamwalatonidi, 'enega Yaubada 'ina nuwanuwa kwaikwaiyidi wate 'imwalatonidi. ¹¹Tada nuwa'i'isi 'abo'ada tomota, manuna 'abo yaita tai ma ina nuwanuwa kwaikwaiyina, tai nina tauna yaluyaluwana 'imwalamwalatoni. Nadigega wate Yaubada Yaluyaluwana taunamo 'ina nuwanuwa 'imwalamwalatoni. ¹²*Yaubada yaluyaluwana nigea me bale'u yaluyaluwadi nadigega, ta esi Yaubada yaluyaluwana nina 'i'ebwa'eda, 'enega tanuwanuwa sabwalena 'ina obobomao 'eday manudi.

¹³'Enega 'ida ona nai 'ida e'ita nigea me bale'u 'idi mwalatoi 'enega, ta esi Yaubada yaluyaluwanega, 'enega yaisigedi taudi yaluyaluwa nina 'ediya 'imiyami, sawesawediya be ona nidi sinonodi, ta wate simwalatonidi. ¹⁴*Ta esi 'abo nigea, geya'abo sa'i simwalamwalatoni, manuna 'ediya 'aene yage kabakabaleya tuga. 'Enega nigea sawesawediya be yage nidi simwalamwalatonidi, manuna Yaubada yaluyaluwana geya'abo 'igiegienuwa sabwalenidi. ¹⁵Ta esi 'abo'ada yage maibo'adi tamwalamwalatonidi, to'ase bobo'ana ta to'ase to'umalina, 'enega nigea 'ebweu yaita sawesawenaya be 'i'awa to'umaliyeda.

¹⁶*Ona'ai'aila, nigea 'ebweu yaita Yaubada 'ina nuwanuwa 'imwalamwalatoni be 'aene 'ida e'itena, ta 'abo'ada esiya Keliso 'ina nuwanuwa 'enega tanuwanuwa.

Yaubada 'ina topaisewao

3 ¹*Ta tasigwao, nigea kapekapeyana be mwalatoi 'ai'aila yasimana 'emiya, manuna yaluyaluwami nigea simatumatuwa, ta 'imi nuwanuwa ma'etamo tuga me bale'u 'idi nuwanuwa nadigega. Manuna 'omi wae'ale tuga Keliso 'ana emisa 'enaya, 'atuwa gogama gidalidi

* 2:7 Kol 1:26 † 2:8 Lu 23:34; Gu 13:27 ‡ 2:9 Ais 64:4 § 2:12 Yo 16:13

¶ 2:14 1 Ko 1:18 * 2:16 Ais 40:13 † 3:1-2 Ib 5:12-13

nadigega. ²'Enega nigeya sawesawemiya be masula ya'ebwa'emi, ta susu namo 'enega yae'enimi, manuna lowaenei ga batuwa nigeya sawesawemiya masula wa'a'ani. ³Ona'ai'aila, 'imi bubuna ma'etamo tuga me bale'u nadigega, manuna 'etamo waegewagewana be wae'ipi'ipi tuga, ⁴ta 'aimi wagwae, "Abo'ama Paulo 'ina boda." Ta 'aimi wate wagwae, "Abo'ama Apolosa 'ina boda." 'Imi ona getedi 'atuwa me bale'u 'idi ona.

⁵Mwa'adega ga 'abo'agu be Apolosa manuna waegewagewana? 'Abo'ama topaisewa tuga 'Inapwana manuna. 'Inapwana nina 'ima paisewa 'i'ebwa'emaya dumadumadi be dumadumadi 'aguinuwedi, ga 'enega 'omi Keliso waemisen. ⁶^a'Abo'agu 'igu paisewa toasowa tuga, ta Apolosa to'ita'i'ita, ta Yaubada sa'i tauna 'ina waiwaiyega masula 'isusaila. ⁷'Enega Yaubada taunamo tada tupu, ta 'abo'ama geya'abo. Manuna 'abo'ama toasowa be to'ita'i'ita. ⁸'Enega ma'etamo 'ebweuna 'ebweuna 'ama maisa 'ada loba, nadigega 'ima etapewa 'ana sinabwa. ⁹^aGete tuga Yaubada ma'ema 'ina bagulaya 'apaipaisewa, ta 'ina bagula nina nate 'omi tomtai, ta wate 'omi Yaubada 'ina anuwa.

¹⁰Manuna Yaubada nina 'i'atenuwa 'ole'oleyegu, ga 'iesinuwegu 'aene 'ina to'abi anuwa, 'enega 'ola yasa'u 'ai'ailidi be 'enega 'aidi wate topaisewao 'ola nidi 'ediya sida 'abi, ta 'ilobwenedi be sida 'abi 'ai'aila.

¹¹^b'Ida 'ola nina 'imiyami, tauna Yesu Keliso, 'enega nigeya sawesawenaya be mali 'ola tada etoolo, ¹²ta esi 'ola nina etaninaya 'ida mwadale tasa'udi. 'Aina tomta 'idi mwadale bobo'adi sime'eme'edi, nadigega gewana nai sagumo nai kasikasi, ta 'aidi 'idi mwadale nenetadi sime'eme'edi, nadigega keipoki nai malakwa nai mulumulu. ¹³^c'Enega ma'etamo bwa'omatana 'ana 'asiyata 'enaya, 'ida 'Inapwana 'idi anuwao nidi 'idadadi be 'ida toodi, nai bobo'adi nai to'umalidi.

¹⁴Be 'enega taudi si'abi bobo'ana 'adi pali sida 'ewa, ¹⁵ta taudi 'idi 'abi to'umalina 'idi anuwa nidi 'igabu yauledi, ta tomta daisidimo 'i'etoseyedi, ta geya'abo sa'i 'ebweu wate 'idi gwegwe 'itupwatupwa.

¹⁶^d'Enega wada nuwa'i'isi 'aene 'abo'ada Yaubada 'ina Anuwa Tabu, manuna Yaubada Yaluyaluwana 'edaya 'imiyami. ¹⁷'Enega 'abo yaisigedi Yaubada 'ina anuwa nina sigieto'umaliye, Yaubada wate 'ida gieto'umaliyedi, manuna 'ina anuwa 'esa'esasena ta taudi sigieto'umaliyena, ta 'ina anuwa nina 'abo'ada.

¹⁸Geya'abo yaita 'oyo tauyo 'ukaboeyo 'aene 'oyo 'ebweu tosinasinapu, manuna 'abo bale'u gete 'ana sinasinapu namo 'umwalamwalatoni, 'ilobweneyo be mwalatoi nina 'uguitoyase, be 'enega mwalatoi 'ai'aila Yaubada 'enega 'uloba. ¹⁹^eManuna sinasinapu gete bale'u 'enega 'atuwa euwauwa Yaubada matanaya. Manuna Buki Tabu 'ena 'ina simana gete nadigega 'igwae,

^z 3:6 Gu 18:4, 11, 27-28 ^a 3:9 Ep 2:20 ^b 3:11 1 Pi 2:6 ^c 3:13-14 1 Ko 4:5

^d 3:16 1 Ko 6:19 ^e 3:19 Yob 5:13

“Yaubada tosinasinapuyao 'i'onedi, be siesilae taudi 'idi gomanega.”

20^fTa wate 'igwae,

“Inapwana nina tosinasinapuyao 'imwalamwalatonidi 'aene sinuwanuwa besobeso.”

21 'Enega geya'abo waonaona gagasa 'imi toanuganao nidi bale'uya manudi, manuna Keliso yage maibo'adi ni'atu 'i'ebwa'emi, 22 nadigega 'abo'agu be Apolosa ta Pita watei, 'isa'uma 'ami tolemao, ta bale'u wate maibo'ana 'i'ebwa'emi, ta wate yawasimi be 'imi mwawasa, ta wate yage maibo'ana tuta gete 'enaya ta tuta simeema 'ediya 'i'ebwa'emi, 23 manuna 'omi Keliso 'ina tomtaiyao, be Keliso nina Yaubada 'enega.

Keliso 'ana tosimanao 'idi miyamwau manuna

4 1 Ta esi 'abo'ama Keliso 'ina toguinuwa, manuna tetela nina Yaubada 'enega lowa kwaikwaiyina ta gete tuga ni'atu 'asimasimane 'emiya. 2 'Ima paisewa nina 'ena 'ilobwenena be 'ada paisewa bobo'ana. 3 'Igu paisewa gete manuna, 'abo wa'awa bobo'anegu nai wa'awa to'umaliyegu, 'imi nuwanuwa nidi nai mali tomota 'idi nuwanuwa manugu, nigea yage sinabwana 'eguya. 4 Ta wate 'abo'agu 'igu nuwena 'aene 'igu paisewa nina bobo'ana, ta esi nigea yamwalamwalatoni 'ai'ailli, nai bobo'ana nai to'umalina. Yaubada namo 'imwalamwalatoni.

5 'Enega gete tuga geya'abo 'ebweu yaita gosenao 'ediya 'iesiesinuwa 'aene bobo'adi nai to'umalidi, manuna ma'etamo 'ida 'Inapwana 'imama be taunamo 'iloineda. Ta 'ina lina nina palupaluna, manuna 'ida nuwanuwa to'umalidi 'atedega Yaubada 'ida gieapwesedi be 'ida loineda, ta 'ida nuwanuwa bobo'adi wate 'ida gieapwesedi, be manudi 'ida 'awabobo'aneda.

6 'Ebe'ita gete 'abo'agu be Apolosa 'emega wada 'ita, be 'enega 'eda'eda bobo'ana geya'abo wapilipilisine, nai geya'abo waonaona gagasa 'imi toanuganao manudi, 'aene 'ebweu 'imi toanugana gosenao 'ibobo'ana sinedi. 7 'Enega geya'abo wanuwanuwatu'e be 'aene gosemiyao wabobo'ana sinedi, manuna to'ase bobo'ana 'emiya simiyami, maibo'ana Yaubada 'enega walobena, 'enega geya'abo waonaona gagasa.

8^s 'Ana 'ita nigea bobo'ana manuna waonaona 'aene ni'atu waewaiwai, ga yage maibo'ana sawesawemiya, 'enega waelisowema. Ona'ai'aila, nuwanuwagu be wada ewaiwai be tapwalolo 'enega wada eesaesa, be 'enega 'omi be 'abo'ama tada eleleleya.

9 Ta esi gete tuga 'ana 'ita 'atuwa Yaubada 'ana tosimanao 'abo'ama miyamwau 'i'ebwa'ema, 'atuwa taudi yoniyonidi sabi loemwawasidi, ga 'enega aniloseyao be tomtaiyao be yage maibo'adi siduneduneyema, 10 ta 'ama 'ita 'atuwa uwauwama Keliso manuna, ta sa'i 'omi 'ami 'ita 'atuwa

^f 3:20 Sam 94:11 ^s 4:8 Et 3:17

taudi Keliso 'ana tosinasinapuyao, manuna 'abo'ama nenetama ta 'omi waiwaimi, be ma 'ami 'amayaba, ta 'abo'ama sa'i ma ima omayamaya. ¹¹ Tuta yauyauna ma 'ama botana be ma 'ama tona'a yapasa, be nige ya 'ama 'oamamo, be nige ya 'ima anuwamo wate, 'enega 'ama 'ita 'atuwa 'amiyamiya nanaewa.

¹² Tauma nimamega 'apaipaisewa, ta 'abo yaisigedi si'awa to'umaliyema ona obobomega 'ae'isadi, ta wate 'eguma sigie'elouyaema 'a'alama'i'ita tuga. ¹³ Ta wate 'abo sigamwasowalema ma ima nuwabobo'ana, 'aegosigosiyantedi. Ona'ai'aila, 'abo'ama 'atuwa sumwana, 'enega tomota siguiguitoyasema.

¹⁴ Ona gete ya'etoladinawa nige ya sabi gieomayamayaemi, ta esiya sabi giepaepalumi 'atuwa natu'ai'ailigwao 'omi. ¹⁵ Ona'ai'aila 'ami toe'itao yau wawasae, Keliso 'ina 'eda'eda manuna, ta tebweugumo tuga tamami, manuna tetela bobo'ana 'ana loguguya 'enega yame'emi Yesu Keliso 'enaya. ¹⁶ Enega natugwao, yasida 'emiya be waetotowanegu.

¹⁷ Enega natugu Timoti yaetunenawa be 'igu emisa Keliso 'ena manuna 'ida simana 'emiya, nadigega toekalesiyao yae'itedi 'asa maibo'adi 'ediya, be 'enega geya'abo wanuwanuwa pupule. Timoti nina yaobobomena ta yaemisena, manuna 'Inapwana 'ina guinuwa 'enaya 'ietapewa wawasae, ga gete tuga 'iweewai 'emiya.

¹⁸ Ta esi 'aidi 'emiye ga sinuwena 'aene 'abo'agu geya'abo yaweewa, 'enega sinuwanuwatu'e be sigagasa. ¹⁹ Nige ya! Ta esi 'abo 'ida 'Inapwana 'itatagwala, ma'etamo yalomanini be yawawa 'emiya, be taudi togagasa nidi yatoodi, nige ya 'aene 'idi onao namo 'ediye ga, ta 'idi guinuwa wate ya'itadi, waiwaidi nai nenetadi. ²⁰ Manuna Yaubada 'ina 'ebeloina solanaya 'ina tomotai nige ya siona namo, ta esi 'ina waiwaiye ga sipaipaisewa.

²¹ Enega mwa'adega 'imi nuwanuwa? Ma igu lina pa'alina yawawai, nai ma igu oboboma be ma igu bubuna nuwanega yawawa? Taumi waesinuwa.

Me Kolinita 'idi loegesi

5 ¹ Imi to'umalina yanonona manuna 'ebweu tai 'emiye ga tamana mwanena ma'iyana siloegesi. Loegesi nate to'umali wawasae. Taudi tomiya apwesa sena yauyauna 'ediya nige ya nadigega sida bubuna'esa. ² Enega geya'abo wanuwanuwatu'e, ta esi bubuna gete manuna wada dedoi, be tai nina to'umalina 'imi boda 'enega wada 'ausepale.

³ Gete tuga 'abo'agu yamiya 'edasolaya, ta esi 'igu nuwanuwa 'emiya 'imiyami, 'atuwa nadigega 'abo'agu ma'emi, 'enega toto'umalina nina 'ana lina 'emiya yasimanenawa, nate 'ida 'Inapwana Yesu 'ana esanega.

^h 4:11 2 Ko 11:23-27 ⁱ 4:12 Gu 18:3; Lu 6:28 ^j 4:16 Pi 3:17 ^k 4:17 Pi 2:22

^l 4:20 1 Ko 2:4

^{4m}'Ana lolina nina gete nadigega, deliegogona waguinuwe 'ida 'Inapwana Yesu 'ana esanega, ta 'igu nuwanuwa wate ma'emi, be 'Inapwana Yesu 'ina waiwaiyega, ⁵toto'umalina nina wa'ebwayae Seitani 'enaya be 'aene bwalana 'igieto'umaliye, be 'enega ma'etamo 'ida 'Inapwana 'ina 'asiyata 'enaya tai nina yaluyaluwana 'itetoseye.

⁶Ta geya'abo wanuwunuwatu'e, ta esi wada nuwa'i'isi 'aene 'abo to'umalina gidalina 'emiya 'imiyami, 'iabe maibo'ami 'igieto'umaliyemi. ⁷ⁿ'Enega to'umalina nina 'emiyega wa'ausepale be waeboda bobo'ana, manuna Keliso 'ina mwawasaga 'igie'esasemi. Ta Keliso nina tauna 'atuwa 'ida Ataona masulina bawena, manuna ni'atu manuda siloemwawasina. ^{8o}'Enega 'ida sagali nina tada guinuwe, nigeya ma ida bubuna kadekadelina ta to'umalina 'ediyega, ta esi ma ida bubuna bobo'ana ta palupaluna 'ediyega.

⁹Lowa 'imi leta 'ebweu 'ena yasimana 'aene geya'abo toto'umalidi ma'emiyao waegosigosiyana, ¹⁰ta esi nigeya yaloiloina be 'aene toloyaweyao be tomatagwegweyao be to'ipwalao be tolonabwasuwao wae'idi'idiyedi, manuna bale'u gete 'enaya taudi nadigega yau wawasae, 'enega nigeya sawesawedaya taebesinedi.

^{11p}Ta esi 'igu lolina 'emiya gete tuga be 'abo yaita 'iekalesiya ta 'iloyawe, nai 'ilomatagwegwe, nai 'ilonabwasuwa, nai 'i'enapa'ala, nai bwasi waiwai 'inumanuma, nai 'i'ipwala, geya'abo waegosigosiyane nai ma'emi wa'e'ai.

¹²Ta 'abo'agu 'igu 'ebeloina toekalesiyao dimo 'ediya, ta geya'abo mali bodao 'ediya. ¹³Manuna taudi ma'etamo Yaubada 'iloinedi, ta esi toloyawe nina 'ebweu 'imi boda, 'enega 'ilobwenena be waloine, be 'emiyega wapa'i.

Etala manuna

6 ¹'Ebweu wate yage 'ebe omayamaya 'emiya 'imiyami, nate 'imi etala 'ediya tolinao nigeya totapwalolo 'ediya watautauya, ta esiya 'ilobwenemi toekalesiyao 'ediya watatauya.

²Wada nuwa'i'isi 'aene 'abo'ada Yesu 'ana toemisao ma'etamo yage maibo'ana tada loinedi, 'enega sawesawemiya be yage gidalidi etala 'ediya wada loinedi. ³Ma'etamo galewaya aniloseyao wate tada loinedi, 'enega gete tuga sawesawedaya be guinuwa bale'uya taloinedi.

⁴'Enega geya'abo watautauya tolinao taudi nigeya siekaekalesiya 'ediya. ⁵Nate yage 'ebe omayamaya. 'Enega 'abo yaita 'emiyega nuwanuwana be gosiyana ma'iyana sietala, 'ilobwenedi be 'ebweu tomwalatoi boda ekalesiya 'enega si'ebesa, be tauna etala nina manuna 'ida lolina. ⁶Ta esi 'omi 'imi guinuwa nigeya palupaludi, manuna taudi nigeya Keliso 'ana toemisao matadiya waetaetala.

⁷“Omi toekalesiyao 'abo waetala, 'ana 'ita nigeya bobo'ana, ta 'eguma mwau 'emiya siapweapwesa, 'ilobwenemi be 'ami tokaboyao nidi wae'alama'i'itanedi ta geya'abo waetaetalaedi. ⁸Ta esiya 'omi toekalesiyao tasimiyao ni'atu wakaboedi ta 'ediyega wa'ipwala. ⁹“Enega 'imi bubuna nadigega manuna geya'abo Yaubada 'ina 'ebeloina 'ena walugulugu, manuna toto'umalidi maibo'adi Yaubada 'i'etobodedi, nadigega tolonabwasuwao be toloyaweyao be loelata nina waine dimo ma'ediyao siguiguinuwe be tai dimo ma'ediyao siguiguinuwe, ¹⁰be to'ipwalao be tolomatagwegweyao be tonuma bwasi waiwai be tolo'aegilao be tokaboyao.

¹¹“Manuna 'aimi lowa wabubuna nadigega, ta esi gete tuga Yaubada ni'atu 'i'utumi ga wa'esasemi, manuna 'ida 'Inapwana Yesu Keliso 'ana esanega, ta Yaluyaluwa Tabuna 'ina guinuwe, ni'atu 'igiepaepalumi.

Loelata manuna

¹²'Ebweu ona yanonona, manuna 'aina tomota sigwae, “Bubuna maibo'ana kapekapeyana 'eguya.” Ona'ai'aila sawesawedaya yage maibo'ana taguinuwedi, ta nate namo 'aina bubuna nigeya sida lemeda, manuna ma idi waiwai be sawesawenaya siyonida.

¹³“Wada nuwa'i'isi masula manuna. Ona'ai'aila, masula gamwada manuna, ta wate gamwada masula manuna, ta esi ma'etamo masula be gamwada Yaubada 'ida loesawalidi. Ta bwalada Yaubada 'i'ebwa'eda nigeya loelata manuna, ta tauna esiya manuna, be tauna 'abo'ada manuda, ¹⁴“be wate tauna 'ina waiwaiyega mwawasega 'ida gietoolo limada, nadigega 'ida 'Inapwana Yesu mwawasega 'igietoolo limena.

¹⁵“Ooda nate Keliso welawela'anao, 'enega geya'abo yaita 'oyo tosogala ma'iyayo wabubuna geyogeyoi. ¹⁶“Manuna 'abo yaita tai tosogala ma'iyana siloegesi nate ni'atu sie'ebweu, nadigega Buki Tabu 'isimana tubwe gete manuna, 'igwae, “Siteluwa sie'ebweu, 'atuwa tuga oodi 'ebweuna.” ¹⁷Ta esi 'abo 'ida 'Inapwana ma'iyayo wae'ebweu yaluyaluwami wate sie'ebweu.

¹⁸'Enega 'ilobwenemi be loelata waguitoyase, manuna loelata nigeya nadigega mali bubuna to'umalidi. Ona'ai'aila, mali bubuna to'umalidi nigeya ooda sida gieto'umaliyedi, ta loelata esi ooda 'igiegie to'umaliyedi.

¹⁹“Enega wada nuwa'i'isi 'aene ooda Yaluyaluwa Tabuna 'ina anuwa, manuna Yaluyaluwa Tabuna nina Yaubada 'enega 'imai ga soladaya 'imiyami, 'enega geya'abo tauda taloiloineda, ta esi Yaubada 'ida loineda. ²⁰“Manuna ni'atu 'iemaisida, 'enega 'ilobweneda be ooda 'ediyega 'ana esana tada giesinabwa.

^a 6:7 Md 5:39-40; 1 Te 5:15 ^r 6:9-10 Ep 5:5; Et 22:15 ^s 6:11 Ta 3:3-7 ^t 6:13 1 Te 4:3-4
^u 6:14 Lo 8:11; 2 Ko 4:14 ^v 6:15 1 Ko 12:27 ^w 6:16 Nug 2:24 ^x 6:19 1 Ko 3:16
^y 6:20 1 Pi 1:18-19

Ai manuna

7 ¹Nuwanuwa nina ai manuna ni'atu 'igu leta 'enaya wasimanena, 'enega 'abo'agu yaeonami 'aene bobo'ana tuga 'abo me'olotodi geya'abo siaiai. ²Ta esi nigeya sawesawemiya be maibo'ami nadigega waguiguinuwa'esa, manuna yau wawasae taudi weweloedi siguiguinuwa besobeso. 'Enega nai 'ilobwenemi wa'eloai be 'enega 'ebweuna 'ebweuna mamwanena, be geya'abo guinuwa besobeso 'isinasinabwa 'emiya.

³Be 'enega me'olotomi mwanemiyao 'idi nuwanuwa wada muliyedi. Wate nadigega 'omi mewainemi mwanemiyao 'idi nuwanuwa wada muliyedi. ⁴Manuna 'abo waine 'iai, nigeya sawesawenaya be tauna oona 'iloina, ta esiya mwanenana me'olotona 'iloina. Wate tai, nigeya sawesawenaya be tauna oona 'iloina ta esiya mwanena mewainena 'ida loine.

⁵Ta wate geya'abo wa'eno'eno dumaduma mwanemiyao 'ediyega. Nate namo 'abo siteluwa 'emiyega 'idi nuwanuwa leleleya be 'asiyata nigeya yauna 'ediya sida sidasida Yaubada 'enaya be muliyega wate sida 'enoluwa limana, ta geya'abo wamiyamiya dumaduma wawasae, 'abona nai yalakwaiyao 'emiya siapwesa be 'ediyega Seitani 'itoo be 'imi ai 'igieto'umaliyedi.

⁶'Abo nuwanuwami be waaai, bobo'ana, ta geya'abo yaloiloinemi 'aene maibo'ami wada ai, ⁷manuna nuwanuwagu be 'aene geya'abo waaiai, nadigega 'abo'agu nigeya yaaiai, ta sa'i maibo'ada 'ida miya dumadumadi Yaubada ni'atu 'i'ebwa'eda, be 'aima 'amiyamiya weweloe ta ma ima gwausowala, ta 'aimi waaai.

⁸'Enega 'omi weweloemi be kwabulao 'ami emataluwa gete, 'abo nigeya waaiai, nai bobo'ana be nadigega tuga wada miyami, 'abo'agu nadigega. ⁹²Ta 'abo nuwanuwami be waaai, bobo'ana, wada ai tuga, be 'enega geya'abo yalakwaiya 'igiegie to'umaliyemi.

¹⁰Ta 'omi toai 'Inapwana 'ina lina yasimana 'emiya 'aene geya'abo wasa'isa'ila. ¹¹Ta 'abo yaita waine mwanena lowa 'isa'ilena 'ina 'eda 'eluwa bobo'adi simiyami, nate 'abo waine nina tebweuna 'imiyami be geya'abo 'iaiai limana, ta bobo'ana wate 'abo 'iila limana mwanena 'enaya. Ta tai mwanediyao geya'abo sisa'isa'iledi.

¹²Gete wate 'aina nuwanuwa 'abo'agu 'eguyega, ta nigeya 'Inapwana 'ina loinega, nate 'abo yaita 'oyo me'olotoyo mwaneyo nigeya 'iemiemisa Yaubada 'enaya, ta 'ina nuwanuwa nadigega be ma'iyayo wamiyami tuga, geya'abo 'usa'isa'ile. ¹³Wate nadigega 'abo 'ebweu waine 'oyo mwaneyo nigeya 'iemiemisa Yaubada 'enaya, ta nuwanuwana be ma'iyayo wamiyami tuga, geya'abo 'usa'isa'ile.

¹⁴'Abo yaita tai nai waine 'abo mwanena nige ya 'iemiemisa Yaubada 'enaya, ta esi ma'iyana tuga simiyami, 'iabe toemisa nina mwanena 'igiebobo'ane, ta 'enega natudiyao sena 'esasena 'ena simimiya. Ta 'abo sisa'ila, 'iabe natudiyao simiya to'umali. ¹⁵^aTa 'abo yaita 'oyo mwaneyo nige ya Yaubada 'ena 'iemiemisa ta nuwanuwana be 'isa'ileyo, 'uda gisine ta geya'abo 'uegagale. Manuna Yaubada nuwanuwana be wamiya siwalowa, ta geya nuwana egewagewana. ¹⁶^bOyo tai nai waine 'etamo mwa'adega, mwaneyo 'ugiesana ile'ese, 'abo 'ugiyai?
'Iyaugwa! Nige ya tamwalamwalatoni, aga?"

'Ida 'ebemiya be 'ida 'ebe paisewa Yaubada 'iloloinedi

¹⁷^cIda paisewa Yaubada ni'atu 'ieguyaiyena 'ebweuna 'ebweuna 'edaya, 'enega 'ebe paisewa nidi 'ediya tada miyami. Gete nadigega 'igu loina toekalesiyao sena maibo'ana 'ediya.

¹⁸'Abo yaita 'oyo goma Yudia ta me Yudia 'ida we'iwe'iyaya lowa sidabena^d bwalamuya ga muliyega Yesu Keliso 'ena 'uemisa, geya'abo 'unuwanuwa mwau me Yudia 'ida we'iwe'iyaya nina manuna. Ta wate 'abo nige ya we'iwe'iyaya nina 'emuya, geya'abo 'ulodalodaba, ¹⁹^emanuna lodaba nige ya yage sinabwana, ta yage sinabwana esiya Yaubada 'ina loinao 'adi ematamatana. ²⁰Geya'abo 'imi miya nai 'imi paisewa bale'uya manudi wanuwana mwau, be 'aene nuwanuwami wasa'ugelasa. ²¹'Abo yaita 'oyo 'ebweu tai sinabwana manuna 'uguiguinuwa tuta nina 'uekalesiya, geya'abo 'unuwanuwa mwau 'imu paisewa daita nina manuna, ta esi 'eguma 'imu taubada nina ma'etamo 'itagwaleyo be 'uila 'imu 'asaya, bobo'ana 'uda ila tuga. ²²Ona'ai'aila, topaisewao bale'uya 'abo Keliso 'ena siemisa, Yaubada sawesawenaya 'idi to'umalinalo 'ediyega 'ili'amidi, ta wate tai sinabwadi 'abo Keliso 'ena siemisa, sida eto'ali'ei tauna manuna. ²³Manuna Keliso nina 'iemaisida ga 'abo'ada 'ina bodao. 'Enega geya'abo watagwatagwalemi mali taubadao 'ediya.

²⁴'Enega gosegwao, geya'abo 'imi 'ebemiya nina waguiguitoyasedi. 'Abo to'ase 'imi 'ebemiya tuta nina Yaubada 'ibwauyemi ga waekalesiya, 'ebemiya nidi tuga 'ediya wada miyami, Yaubada ma'emi.

Taudi gomagweineyao be kwabulao 'adi loina

²⁵Nige ya 'ebweu wate loina Yaubada 'i'ebwa'ebwa'egu gomagweineyao taudi nige ya siaiai manudi, ta esi 'iobobomegu ga nuwanuwa palupaluna

^a 7:15 Lo 12:18 ^b 7:16 1 Pi 3:1-2 ^c 7:17 1 Ko 7:24 ^d 7:18 *daba nai lodaba*: Nugana 17:10-14 'ena Yaubada Ebelaamo 'iloinena be 'aene tauna be natunao me'olotodi be tubunao me'olotodi 'idi yage bwaladi sida 'upwa yauledi, nate we'iwe'iyaya nai 'ebe 'inana sida guinuwe, ta 'ana mwalatoi taudi Yaubada 'ina tomotaiyao esiesinuwadi.
^e 7:19 Ga 5:6

'i'ebwa'egu yage gete manuna. ²⁶'Enega tuta 'ebe esilae gete 'enaya 'ida 'ebemiya gete tuga 'ena tada miyami. ²⁷Ta 'abo yaita 'oyo 'uaiya, mamwaneyo wada miyami tuga. Ta 'abo yaita 'oyo nigeiya 'uaiyai, geya'abo wate waine 'u'ebe'ebese. ²⁸Ta 'abo yaisigedi ni'atu siai nate nigeiya loegesi, ta esi aiai nidi 'idi paisewa sinabwana, 'enega nuwanuwagu be yagie kapekapeyanemi.

²⁹Manuna tuta mwauna bale'uya ni'atu 'iloselabena, 'enega 'omi aiai nimi 'ilobwenemi be wabubuna nadigega taudi nigeiya siaiai. ³⁰Ta 'omi todedoi wada bubuna nadigega taudi nigeiya sidedoi, ta wate 'omi togwausowala wada bubuna nadigega tonuwamwau. Nadigega wate 'omi toegimwane wada bubuna nadigega gomagomabesodi, ³¹^fbe wate geya'abo bale'u gete yagenao manudi wanuwunuwa wawasae, manuna tuta gidalina be sisasawala be bale'u gete 'igugumwala.

³²'Enega nuwanuwagu be geya'abo yage bale'u manudi wanuwunuwa wawasae, ta esi wada bubuna nadigega taudi nigeiya siaiai. Manuna taudi nigeiya siaiai Yaubada 'ina guinuwa namo manuna sinuwunuwa sinabwana, ta nuwanuwadi be 'Inapwana sida giegwausowali.

³³Ta taudi aiai nidi bale'u yagenao nuwanuwadi be 'aene 'ediyega mwanediyao sigiegwausowalidi. ³⁴'Enega nigeiya kapekapeyana be 'eda 'eluwa nidi 'ediyega sitautauya.

Ta wate gomagweineyao be iine taudi nigeiya siaiai, sawesawediya be Yaubada manuna sinuwunuwa sinabwana, be 'enega bwaladi ta yaluyaluwadi sida gie'esasedi, ta esi aiai nidi sinuwunuwa yage bale'u manudi be 'aene 'ediyega mwanediyao sigiegwausowalidi.

³⁵'Igu simana gete 'enega nigeiya ai ya'eto'etobode, ta esi sabi lememi, be Yaubada 'ina guinuwa 'ediya wada guinuwa 'ai'aila, ta geya'abo mali yage manudi wanuwunuwa.

³⁶'Abo yaita tai natuna gomagweinena 'iegagale be geya'abo 'iaiai, ta esi 'abo natunana 'inuamwau, manuna ni'atu 'iewaine ta nuwanuwana be 'ebweu tai ma'iyana siai, tamana 'ida tagwala tuga 'idi ai manuna, manuna ai nigeiya yage to'umalina.

³⁷Ta esi 'abo tai 'inuwapali be 'aene natunana geya'abo 'iaiai ta 'abo natunana sawesawenaya be 'i'alama'ilitana be geya'abo 'iaiai, ta wate 'abo nigeiya yaita 'ediyega 'inuwanuwau mwau 'etoboda gete manuna, nate bobo'ana wawasae, 'abo gomagweine nina geya'abo 'iaiai. ³⁸'Enega 'abo yaita 'ina gomagweine 'itagwale be 'iai nate bobo'ana, ta 'abo 'iegagale nate bobo'ana wawasae.

³⁹^gTa 'abo yaita waine aiai nina ni'atu mwanena ma'iyana sie'ebweu ta 'abo tai 'imwawasa, waine nina sawesawenaya be 'iai limana. Nate namo 'ilobwenena be Yaubada 'ina tai 'ebweuna ma'iyana siai. ⁴⁰Ta esi

yanuwena 'aene 'abo waine nina tebweuna 'imiyami, be geya'abo 'iaiai limana, nate bobo'ana wawasae. Ta nai Yaubada Yaluyaluwana 'ina nuwanuwa gete nadigega.

**Masula nina tomota si'ebwa'ebwaya 'ebe
bwagobwago kabokaboyao 'ediya**

8 ¹Ebweu wate enaida 'igu leta 'enaya ni'atu wasimanenaya, nate masula nidi tomota si'ebwa'ebwaya 'idi 'ebe bwagobwago gulewa nai kaiwe 'ediya. Yage nidi 'idi kabo wamwalamwalatoni, ta sa'i geya'abo wanuwawanuwatu'e 'imi sinasinapu nina manuna, ta 'ilobwenemi be gosedao maibo'adi 'atemiyege wada obobomedi, manuna oboboma yage sinabwana, ta mwalatoi esi nigege yage sinabwana.

²'Enega 'abo tanuwena 'aene 'abo'ada tosinasinapu, nate nigege tasinasinapu 'ai'aila, ³'ta esiya 'abo Yaubada taobobome, 'abo'ada Yaubada 'imwalatonida 'aene bobo'ada.

⁴'Enega mwa'adege masula nina tomota si'ebwa'ebwaya 'idi 'ebe emisa kabokaboyao 'ediya? 'Ebe bwagobwago kabokaboyao getedi nigege 'ebe emisa 'ai'aila, manuna Yaubada namo tebweuna 'imiyami, ta mali 'ebe emisao yage besobeso tuga.

⁵Ta tomota yaudi sinuwena 'aene 'ebe emisao nai yaubadao yaudi galewaya ta bale'uya simiyami. ⁶'Ta 'abo'ada Yaubada taemise 'aene Tamada nina, ta tebweuna namo, ga yage maibo'adi 'ibubudi, ta wate 'abo'ada 'ibubuda, tauna manuna. Ta wate 'ida 'Inapwana taemisena 'aene tebweuna namo, Yesu Keliso, ta Keliso nina 'enega 'abo'ada Yaubada 'ibubuda, ta wate yage maibo'adi 'ibubudi.

⁷'Abo'ada 'ida emisa pa'alina, ta sa'i 'aina toekalesiyao 'idi emisao nenetadi, manuna sienuwanaluwa 'aene mali 'ebe bwagobwago wate 'ebe emisa 'ai'aila, 'enega 'abo tomota nidi 'ebe emisa kabokaboyao 'adi masula si'a'ani 'iabe simatauta 'ediya.

⁸Ta esi wada nuwa'i'isi 'aene nigege masula 'enega Yaubada 'ida giebobob'aneda, manuna nigege 'ebweu wate masula yaluyaluwada 'ida giebobob'enedi, nai 'ida gieto'umaliyedi. ⁹'Enega masula maibo'ana sawesawenaya be ta'enidi ta esi wada nuwa'i'isi be geya'abo 'ami masula 'eto'etobodana 'ediyege toekalesiyao nenetadi wagiegie be'uyedi.

¹⁰Manuna 'abo yaita 'oyo ma imu mwalatoi 'umwalamwalatoni 'aene mali 'ebe emisao nidi yage besobeso, ta nigege 'ebweu 'idi waiwaimo, 'enega 'abo 'adi masula 'eto'etobodana 'u'a'ani, be tasiyo 'ebweuna ma ina emisa nenetana 'i'itayo, 'iabe tauna wate 'i'a'ani, ta esi ma ina matauta. ¹¹Ona'ai'aila, 'oyo ma imu mwalatoi, ta esi 'imu mwalatoi 'enega ma'etamo tasimuna nenetana 'ugieto'umaliye. 'Enega wada

^h 8:3 Yo 14:23 ⁱ 8:6 Ep 4:6; Yo 1:3 ^j 8:9-11 Lo 14:13-15

nuwa'i'isi 'aene Keliso 'imwawasa tasimina nenetana sabi 'etoseyena.
 12 'Enega 'abo tasimina nenetana wagiebe'uye, nate 'imi loegesi Keliso 'enaya.

13 ^kTa 'abo'agu sa'i geya nuwagu be 'ebweu tasidai yagiebe'uye, 'enega masula nidi yaguitoyasa 'ai'ailidi, be geya'abo yalotolotoodi, 'abona nai 'ediyega tasidao yagie be'uyedi.

Keliso 'ana tosimanao 'idi bubuna

9 ¹Geya'abo tomota sitotoo be siloinegu, nai silomulumugiyegu, ta esi wanuwa'i'isi 'aene 'abo'agu 'Inapwana Yesu 'ina toguinuwa 'ebweu, ga 'Inapwana nina ni'atu ya'itena, ga tetelina wate 'emiya yasimanena, ga waemisena, ^{2 m}'enega wamwalatonigu 'abo'agu Yesu 'ana tosimana 'ai'aila. Ta 'aina tomota silomugiyegu 'abo'agu nigeya Yesu 'ana tosimana. Ta nigeya! 'Omi wada nuwa'i'isi 'abo'agu 'igu loguguyega 'ida 'Inapwana 'enaya 'imi emisa wasa'una.

³'Enega gete nadigega yada ona'esa 'agu tolomugiyao 'ediya, ⁴'aene 'abo'agu Keliso 'ana tosimana 'ai'ailao nadigega. Manuna taudi 'adi masula be 'adi bwasi wa'ebwa'ebwa'edi, 'enega 'ilobwenena be 'abo'agu wate nadigega wada 'ebwa'egu. ⁵Ta wate taudi tosimanao nidi be 'ida 'Inapwana Yesu tasinao be Pita wate, 'idi sakowasi 'ediya mwanediyao si'au'ewedi ta wa'ita'i'isidi, 'enega 'abo'agu wate 'abo yada ai be mamwanegu 'ada sakosakowasi, 'ilobwenena be ma'iyagu wada 'ita'i'isima.

⁶Ta 'abo'agu be Banaba nigeya sa'i 'emaya nadigega wada guinuwa'esa, manuna 'abo'ama tauma 'a'ita'i'isima 'ima guinuwa 'ana maisa 'ediyega.

⁷Ebweu enaida yada enaidemi be wada nuwanuwa manuna. Enaida nina gete: Tolosaiyao mane 'enega 'adi 'ita'i'ita silobalobadi? Gabemani 'ediyega, nai taudimo tuga 'ediyega? Wate 'ebweu 'igu enaida: 'Abo tai oine 'iasoi, ta sesoi 'ana tutaya, mwa'adega 'iabe uwana 'i'a'ani nai nigeya? 'Ebweu wate 'igu enaida: Mwa'adega 'abo tai ma ina baweyao 'i'ita'i'isidimo tuga ta nigeya 'ebweu 'ida ununa 'ina sagali manuna, to'ase 'ina 'ita'i'ita 'ana bobo'ana?

⁸'Ebe'ita getedi 'ida 'asega, ^{9 n}ta Mosesa 'ina lolina ma'iyana sieleleleya, 'igwae, "Abo bulumakau witi solanaya 'ipaipaisewa, 'ilobwenena be witi nidi 'ediyega 'ida 'e'ai." Yaubada nigeya 'inuwanuwa sinabwana bulumakau manudi, ¹⁰ta esi 'ionaona 'ina topaisewao 'abo'ada manuda. 'Enega lolina gete 'isa'una be 'ada emisa be 'aene 'ima paisewa 'ediyega 'ama masula 'ada loba, nadigega taudi todauna be wate tosesoi siemiemisa be masula nidi 'idi bagulega sida 'e'ai.

^k 8:13 Lo 14:21 ¹ 9:1 Gu 26:16 ^m 9:2 2 Ko 3:2-3 ⁿ 9:9-10 2 Loi 25:4; 1 Ti 5:18

¹¹ °Abo'ama wate nadigega yaluyaluwami 'adi masula ni'atu 'adaunina 'emiya, 'enega 'ilobwenemi be bwalama 'adi masula wa'ebwa'ema.

¹² Manuna mali tosimanao wae'enidi, 'enega 'ilobwenemi be wada e'enima wate, ta tuwa tuga 'a'alama'i'itana sinabwana, manuna 'abona nai 'aopa'ala 'emiya be Keliso tetelina wasinali.

¹³ P Ta wate Anuwa Tabu 'ana topaisewao wada nuwa'i'isidi. Taudi tomota 'idi 'ebwayadaitao 'ediyega 'adi masula silobaloba, ta wate totaliyao 'adi masula manuna yobai nidi 'ebe taliya 'enaya siunuunudi 'ediyega si'ewa'ewadi. ¹⁴ °Yaubada 'ina laina gete nadigega be 'aene Yesu Keliso tetelina 'ana tosimanao 'adi masula sida lobadi 'idi paisewao 'ediyega.

¹⁵ Ta esi nigeya yaeonami be wae'enigu, ta wate geya'abo 'imi leta gete ya'eto'etoladi be 'aene wae'enigu. Geya'abo yaonaona masula manuna. 'Abo botanega yamwamwawasa, gete bobo'ana, manuna geya nuwagu be 'ami masula ya'ewadi. ¹⁶ Igu paisewa gete tetela bobo'ana 'ana simana manuna, ta nigeya 'aene paisewa gete 'enega 'agu tupu yada loba, manuna gete 'igu paisewa tuga, ga 'ilobwenegu be yada guinuwa. Ta 'eguma yaguitoyasa 'iabe mwau sinabwana 'eguya 'iapwesa.

¹⁷ Yaubada 'agu laina gete 'isa'una 'igu paisewa manuna ta nigeya 'abo'agu taugu 'igu nuwenuwega, 'enega geya'abo maisa ya'ewa'ewa paisewa nina manuna. ¹⁸ Nate namo yagwausowala tuga manuna tetela bobo'ana 'emiya ya'ebwayadaita, ta esi geya'abo yanuwanuwa e'isa manuna. ¹⁹ Ta wate geya'abo tomota 'agu laina sisa'usa'u, ta esi tomota yauyaudi manudi yaguiguinuwa be yada 'etoseyedi. ²⁰ 'Enega yabubuna me Yudia 'idi bubuna nadigega be 'enega 'aene me Yudia yada lemedi, ta taudi Mosese 'ina laina simuliyena, 'abo ma'egwao 'amiyami yabubuna taudi nadigega be 'aene yalemedi, ta esi 'ateguyega geya'abo laina nina 'enaya yatagwatagwala. ²¹ Ta wate taudi Mosese 'ina laina nigeya simwalamwalatoni, 'eguma ma'egwao 'amiyami, yabubuna taudi nadigega be 'aene yalemedi, ta esi geya'abo 'agu laina Keliso 'enega yale'oale'oa. ²² Ta wate 'abo taudi 'idi emisa nenetana ma'egwao 'amiyami, yabubuna taudi nadigega be 'aene yalemedi. 'Enega tomota maibo'adi ma'egwao manudi yatoo waiwai be yapanaitedi be 'enega 'aidi 'ediyega 'etoseyana sida loba Keliso 'enega. ²³ Igu paisewa gete tetela bobo'ana manuna, be 'aene 'omi ma'egwao 'etoseyana tada loba tetela nina 'enega.

²⁴ ° Ta wada nuwa'i'isi 'abo epili 'enaya maibo'adi siepiepili, ta esi 'ebweuna namo 'ediyega 'inugana, 'enega 'ilobweneda be tatoo waiwai be tada nugana.

25^sTa yaisigedi taudi bale'uya sitoo waiwai, ta sie'alama'i'itana 'idi toona 'enega, be 'aene pali sawasawalina sida loba, ta esi 'abo'ada tatoo waiwai be pali miyamiya atayana galewega tada loba.

26^sGete manuna yapili waiwai, nai yaetapeawa waiwai, ta geya'abo yaetaetapeawa besobeso. 27^sEnega bwalagu yaloina pa'alena be 'enega geya'abo yada bubuna besobeso, 'abona nai 'igu loguguya mali tomota 'ediya mulinaya 'abo'agu yabebe'u.

Bwagobwago mali 'ebe emisao 'ediya

10 1^sGosegwao tubudao wada nuwa'i'isidi 'aene lowaenei tuta nina sena mwatui daitaya sitautauya, ta pwana 'enega Yaubada 'ianuganedi, ga wate ola solanaya 'idi 'eda 'iguinuwenaga 'enega siabala mali esenaya. 2^sEnega pwana be ola 'ediyega 'idi bapitaiso silobena 'aene Mosese 'ana tomuliyao, 3-4^u "ta wate 'adi masula be 'adi bwasi maibo'ana galewega silobena yaluyaluwadi manuna, ta 'adi bwasi si'ewa'ewa gulewa 'ebweu 'enega, ta gulewa nina galewega ma'edi sitautauya, 'ana esana Keliso. 5^wTa esi Yaubada nigea 'igwaugwausowala tubudao nidi manudi, 'enega mitawa nina 'enaya yaudi simwawasa, ga kokowadi nada siebesinedi.

6^sTa taudi 'ebe'ita 'edaya be 'aene geya'abo to'umalina manuna tanuwanuwa, 7^xta wate geya'abo tabwagobwago mali 'ebe emisao 'ediya, nadigega taudi mitawaya siguinuwenaga. Buki Tabu 'ena taudi manudi 'isimana, 'igwae, "Tomota nidi simiyatowa ga si'e'ai ta sinumanuma, ga muliyega sitoolo ga siguinuwa besobeso." 8^yTa wate siloeloelata, 'enega 'asiyata 'ebweuna 'enaya site tuweniti tili tausani 'ediyega Yaubada 'iloemwawasidi. Gete 'ebe'ita 'edaya be 'aene geya'abo taloeloelata.

9^zTa wate Yaubada 'ana 'oata'oata sisa'una ga mwata 'enega 'iloemwawasidi. Getei 'ie'iteda 'aene geya'abo 'abo'ada wate nadigega taguiguinuwa'esa. 10^aTa wate Yaubada silomugiyena, ga 'enega 'ebweu anilose 'ietunenama ga 'igieto'umaliyedi 'idi lomugi nidi manuna. 'Ebe'ita gete 'edaya be 'aene geya'abo talomulomugi. 11^b'Ebe'ita nidi getedi maibo'adi Buki Tabu 'ena si'etoladidi be 'aene gete tuga 'abo'ada 'epata auwauda e'isa nidi mwaudi tada nuwa'i'isidi, be geya'abo loegesi nidi taguiguinuwedi.

12^sEnega 'abo yaita 'oyo 'unuwenaga 'aene ma imu waiwai 'utootoolo, 'uda 'ita'i'isiyo be geya'abo 'uneeneta, 13^cmanuna 'ebe toona nidi 'ediyega Seitani 'itootoomi, maibo'ada wate 'itootooda nadigega, ta esi Yaubada 'ina lolina 'isa'una be geya'abo Seitani 'itootoo wawasaeda, ta

^s 9:25 Ye 1:12 ^t 10:1 Sia 13:21, 14:22-29 ^u 10:3 Sia 16:35 ^v 10:3-4 Sia 17:6

^w 10:5 Num 14:26-30; Ib 3:17 ^x 10:7 Sia 32:6 ^y 10:8 Num 25:1-2 ^z 10:9 Num 21:5-6

^a 10:10 Num 16:41, 49 ^b 10:11 Lo 15:4 ^c 10:13 Ib 4:15

'abo ta'alama'i'ita 'iabe 'eda bobo'ana 'ie'itada be 'enega 'ebe toona nidi taewaiwai sinedi.

¹⁴Gosegwao, nuwanuwagu sinabwana be mali 'ebe emisao waguitoyasedi. ¹⁵'Omi ma imi mwalatoi, 'enega 'igu ona gete manuna wada nuwanuwa sinabwana. ¹⁶^dManuna 'eguma sakalamenini manuna talokagutoki Yaubada 'enaya be tanunuma, nate Keliso lalanega 'igiebobo'aneda be Keliso ma'eda tae'ebweuna. Nadigega beledi, 'abo tagitomwa be ta'a'ani, beledi nina 'enega Keliso ma'eda tae'ebweuna, manuna tauna oona tae'ani.

¹⁷Beledi nina 'ebweuna 'enega maibo'ada ta'e'ai, 'enega Keliso oona 'enaya taeboda 'ebweuna. ¹⁸Nadigega tuga me Isileli yauyaudi 'idi taliyao siunudi Yaubada manuna ga si'enidi, 'enega Yaubada ma'edi sieboda 'ebweuna.

¹⁹^eOna'ai'aila, masula nidi taudi tomiya apwesa si'ebwa'ebwaya mali 'ebe emisao 'ediya, ta wate 'idi 'ebe emisao nidi, nai kaiwe nai gulewa, yage besobeso tuga, ta nigeya 'idi waiwaimo. ²⁰Ta wate guinuwa nidi taudi tomiya apwesa yage nidi manudi siguiguinuwa, nigeya Yaubada manuna sinuwanuwa, ta esi Taumudumudulele magosenao manudi. 'Enega geya nuwagu be mali 'ebe emisao manudi waguiguinuwa, 'abona nai Taumudumudulele gosenao ma'emiyao waeboda 'ebweuna.

²¹^fNigeya 'ana 'ita bobo'ana 'eguma 'Inapwana 'ana keiga 'enega wanumanuma be 'ina 'ebe 'e'ai 'enega wa'e'ai ta wate Taumudumudulele 'ina guinuwa waguiguinuwedi, ²²manuna 'Inapwana 'atena wagiegie dededoni. 'Inapwana nina Toewaiwai sana, 'enega geya'abo tagiegie gamwasowali, 'abona nai 'ipe'uda.

Masula nidi mali 'ebe emisao manudi.

²³Yage maibo'adi sawesawedaya be taguinuwedi, ta 'aina yage geya'abo silemelemeda. ²⁴^gEnega 'ilobweneda be guinuwa nidi taguinuwedi goseda'o 'adi lema manuna, ta esi geya'abo 'abo'ada tauda 'ada lema manuna. ²⁵^hEnega 'abo yobai esiyona mali tomota 'ediyega wagimwane, geya'abo waenaenaida esiyo nina manuna, ta esi wada 'ani tuga, be geya'abo wanuwanuwa to'umalina to'ase lowa masula nina 'ena siguinuwena. ²⁶ⁱManuna bale'u maibo'ana ta wate yage maibo'ana bale'uya Yaubada 'ina 'ebe loinao.

²⁷Ta 'abo tomiya apwesa 'ebweu 'ibwauyeyo be 'utatauya 'ina anuwaya be 'amu masula 'isa'u manuyo, tuga 'u'a'ani, ta geya'abo 'uenaida to'ase lowa 'iguinuwena masula nina 'enaya, be 'enega geya'abo wanuwanuwa mwau manuna. ²⁸Ta esi 'abo yaita 'isimana masula nina manuna be

^d 10:16-17 Md 26:26-28; Lo 12:5 ^e 10:19 1 Ko 8:4 ^f 10:21 2 Ko 6:15-16

^g 10:24 Lo 15:12 ^h 10:25-29 1 Ko 8:4-13 ⁱ 10:26 Sam 24:1

'emiya 'igwae, “Taudi 'idi guinuwa Taumudumudulele manuna masula nate 'enega siguinuwenana,” geya'abo masula nina 'u'e'ani, 'abona nai tauna tosimana nina 'inuamwau, nai 'imatauta, 'enega 'oyo wate 'uda nuamwau, ²⁹nigeya tauyo 'imu matauta 'enega, manuna 'oyo nigeya Taumudumudulele 'umatamataute, ta esi tosimana nina 'ina matautega.

Ta 'aina tomota sigwae, “Geya'abo 'agu lolina wasa'usa'u taudi toneneta 'idi nuwanuwa manuna, ³⁰ta wate geya'abo taudi silomulomugiyege. 'Agu masula nina manuna ni'atu yalokagutoki Yaubada 'enaya, ta nigeya 'ebweu wate 'ana to'umalina 'eguya 'imiyaami.”

³¹Taudi 'idi ona 'ana e'isa gete, 'aene 'ilobweneda be 'ida guinuwa maibo'ana, nai 'ida 'e'ai, nai 'ida numa, nai to'ase wate, 'ediyege Yaubada 'ana esana tagie sinabwa. ³²^k'Enega geya'abo mali tomota wagiegie nuamwauyedi, nai me Yudia, nai taudi nigeya me Yudia, nai Yaubada 'ina toekalesiyao, ³³'nadigega 'abo'agu yatootoo be 'aene geya'abo taugu 'igu nuwenuwega yaguiguinuwa, ta esi to'ase tomota 'idi nuwanuwa nadigega yada guinuwe tuga, be sida gwausowala, be 'enega 'adi 'etoseyana sida loba Yaubada 'enega.

11 ¹'Ilobwenemi be 'igu bubuna gete waetotowane, nadigega 'abo'agu Keliso 'ina bubuna yaetotowanena.

Iine 'idi iyala tapwalolo 'enaya

²Kagutoki gosegwao, manuna e'itao nidi ya'ebwa'emi ni'atu wanuwa'i'isidi ta wagiyaide. ³'Enega nuwanuwagu be wada mwalatoni 'aene Keliso me'olotoda 'ida 'Inapwana, ta esi iine 'idi 'Inapwanao nate mwanediyao, ta Keliso 'ina 'Inapwana Yaubada.

⁴'Abo tai ma 'ana peyaula 'isidasida nai 'iloguloguguya nate 'ebe omayamaya 'ina 'Inapwana Keliso 'enaya.

⁵Ta 'eguma waine madeba daisina 'isidasida nai 'iloguloguguya, nate wate 'ebe omayamaya 'ina 'Inapwana, tauna mwanena, 'enaya. Ona'ai'aina, 'ana 'ita to'umalina nadigega 'abo 'uya'uyana maibo'ana kolikolina. ⁶Manuna 'abo waine geya'abo debana 'i'au'aukabobo, 'uya'uyana wada 'upwa be 'iomayamaya debana kolikolina manuna, 'enega 'ida 'aukabobo be 'ana 'ita bobo'ana tapwalolo 'enaya.

⁷^mTapwalolo solanaya tai nigeya sawesawenaya be debana 'i'aubwasa, manuna tai 'ana 'ita Yaubada nadigega, ta wate 'ana tupu Yaubada 'ana tupu nadigega, ta waine 'ana tupu tai 'ana tupu nadigega.

⁸ⁿManuna nigeya gimitai waine 'enega 'iapweapwesa, ta esi waine tai 'enega 'iapwesama. ⁹^oTa wate Yaubada tai nigeya waine manuna 'imwelumwelului, ta esi waine tai manuna 'imweluluina. ¹⁰'Enega iine

^j 10:31 Kol 3:17 ^k 10:32 Lo 14:13 ^l 10:33 1 Ko 9:20-22 ^m 11:7 Nug 1:26-27

ⁿ 11:8 Nug 2:21-23 ^o 11:9 Nug 2:18

'ilobwenedi be debadi si'aukabobodi tapwalolo 'ana tuta 'enaya, be iine nidi 'idi ematamatana mwanediyao 'ediya aniloseyao sida 'ita.

¹¹Ta esi 'abo 'Inapwana 'ina 'eda tamulimuliye nige ya sawesawenaya be waine tebwena 'iloiloina nai tai tebwena 'iloiloina, ¹²manuna waine tai 'enega 'iapwesa ta tai waine 'enega 'itubuwa, ta maibo'ada Yaubada 'enega taapwesa.

¹³'Enega wada nuwa'i'isi, 'abo waine madeba daisina 'isidasida Yaubada 'enaya, mwa'adega 'ana 'ita, bobo'ana nai to'umalina? To'umalina aga?

¹⁴Maibo'ada bale'uya tamiyami, 'abo tai ta'ita 'uya'uyana dudulana, 'ana 'ita waine nadigega, nate 'ebe omayamaya, ¹⁵ta 'abo iine 'uya'uyadi dudulana nate 'adi 'ebe tupu, be wate debadi 'ana 'ebe 'aubwasa.

¹⁶'Ada lina gete nadigega, ta nige ya 'ebweu wate mali lina toekalesiyao maibo'ada 'edaya, 'enega geya'abo 'ebweu yaita lina gete manuna 'ionaonaila.

'Inapwana 'ina 'e'ai tabu manuna.

¹⁷'Ebweu wate 'imi bubuna manuna nige ya yagwaugwausowala, nate nige ya bobo'ana, ¹⁸^pmanuna 'aina tomota sieonegu 'aene 'imi deliegogona 'ediya waweyaweyalimi mali boda be mali boda 'ediya, 'enega tupwana 'idi ona yaemisena. ¹⁹Ta 'imi eweyaweyala 'ana bobo'ana nate 'aene yaisigedi taudi toekalesiya 'ai'ailao ta'inanadi.

²⁰Ta wate 'imi deliegogona 'ediya 'abo 'inapwana 'ina 'e'ai tabu wae'ani 'ana 'ita nige ya bobo'ana, ²¹manuna 'aimi taumi 'ami masula wa'e'ai, ta 'aidi gosemiyao ma 'adi botana, ta wate 'aimi wa'e'ai be wanumanuma sinabwana 'enega waekaekabaleya. ²²'Enega 'ilobwenemi be taumi 'imi anuwa 'ediya wa'e'ai be wanuma, ta geya'abo Yaubada 'ana tapwalolo wagiegie to'umaliye, ta wate taudi gomagamabesodi wagiegie omayamayaedi. Gete manuna geya'abo yatuputupumi.

²³'Ida 'Inapwana Yesu 'ina 'e'ai 'ana mwalatoi ni'atu 'ie'itegu ga 'abo'agu yae'itemi, nate boiboi nina Yudasa 'isipupuyena, Yesu nina beledi 'i'ewena, ²⁴ta 'ilokagutoki Yaubada 'enaya ga 'igitomwena, ta 'igwae, "Gete oogu 'omi 'ami 'etoseyana manuna. 'Enega gete nadigega wada guinuwa'esa 'agu 'ebe nuwa'i'ita manuna." ²⁵^q'Enega si'e'ai ga 'igumwala, ta keiga wate Yesu 'i'ewena, ta 'igwae, "Keiga gete lina auwauna manuna, ta lina nina auwauna lalaguyega yagie apwesenama. 'Enega ma'etamo 'abo to tuta 'ediya wanumai wada nuwa'i'isigu."

²⁶'Enega beledi nina 'ana 'e'ai be keiga nina 'ana numa 'ediye ga 'Inapwana 'ina mwawasa manuna tae'itae tuta maibo'ana, be 'ana laba 'iila limanama.

²⁷Ta 'abo yaita masula nina 'i'e'ai besobeso nai 'Inapwana 'ina keiga nina 'enega 'inuma besobeso, tai nina nate 'ina to'umalina, manuna 'ida 'Inapwana bwalana be lalana 'ediya 'iguinuwa besobeso. ²⁸"Enega 'abo nuwanuwada be 'Inapwana 'ina 'e'ai ta'a'ani, nugana 'ida bubuna manuna tada nuwanuwa, be wate tada giepaepaluda, be muliyega masula nina ta'a'ani, ta wate keiga nina 'enega tanunuma. ²⁹Manuna 'eguma yaita 'i'e'ai besobeso nai 'inuma besobeso, ta nigea 'inuwanuwa Keliso bwalana manuna, ma'etamo 'ana laina 'ida loba. ³⁰Gete 'alena 'enega 'ami le'oasao be 'imi nenetao tupwana yaudi siapweapwesa 'emiya, ta wate 'aina 'ami bodao ni'atu sikwaiya.

³¹'Enega 'ilobweneda be 'ida bubuna tauda tada giebobo'anedi, 'abona nai Yaubada 'ida loineda. ³²*Ta esi 'abo tuta gete 'enaya Yaubada 'iloineda, nate 'igiepaepaluda, be 'enega ma'etamo bwa'omatana 'enaya geya'abo me bale'u ma'edao 'iloiloineda.

³³Gosegwao, 'abo tuta nina 'Inapwana 'ina 'e'ai wa'a'ani, gosemiyao wada yamwadi be si'e'ai nugana, be muliyega 'omi. ³⁴Ta 'abo yaita 'ibotanaya, 'ina anuwaya nada 'ida 'e'ai nugana, be 'enega geya'abo 'i'e'ai sinabwana tapwalolo solanaya, 'abona nai Yaubada 'igamwasowalemi 'imi tapwalolo 'ana 'ita to'umalina manuna.

Nate namo, laina gete manuna. Ta esi 'aina 'ami laina wate simiyami, 'enega 'abo tuta nina yawawai 'emiya, laina nidi yada giepaepaludi 'emiya.

Yaubada 'ina eguyai yaluyaluwada manudi

12 ¹Gosegwao, nuwanuwagu be Yaubada 'ina eguyai yaluyaluwada manudi yali'ami be wada mwalatoni. ²Manuna lowa sena guguyoi 'ena wamiyami ta mali 'ebe bwagobwagoyao 'ediya watagwatagwalemi, taudi nigea sawesawenaya be siona, ta sikabokaboemi. ³Ta esi gete tuga 'abo yaisigedi 'omi Yaubada Yaluyaluwana 'emiya 'imiyami, geya'abo Yesu walo'alo'aegile, ta esi wada 'awa'Inapwane, manuna nigea 'ebweu yaita sawesawenaya be Yesu 'i'awa'Inapwane 'abo nigea Yaluyaluwa Tabuna 'ena 'imiyami.

⁴Yaluyaluwa Tabuna nina 'ebweuna namo, ta esi 'ina eguyai 'edayadumadumana be dumadumana. ⁵'Ida 'Inapwana nina wate 'ebweuna namo, ta esi 'ina paisewa taguiguinuwedi dumadumana be dumadumana, ⁶ta 'aledi 'ebweuna namo tuga, nate Yaubada, manuna tauna yage maibo'adi 'adi guinuwa 'igieapwesedi.

⁷Ta Yaluyaluwa Tabuna 'ina eguyai 'ebweuna 'ebweuna 'edayadumadumana be dumadumana. ⁸ta esi dumadumadi, manuna tomota 'ebweuna 'ana egueguyai mwalatoi, be 'ebweuna sinasinapu,

⁹be 'ebweuna emisa, be 'ebweuna gile'oaasa, ¹⁰be 'ebweuna yage 'ebe nuwaowana 'ana guinuwa, be 'ebweuna loguguya, be 'ebweuna mali yaluyaluwao 'adi 'inana 'aene bobo'ana nai to'umalina, be 'ebweuna wate mali 'enana sawesawenaya be 'ediyega 'ioona, be 'ebweuna wate 'enana nidi 'ana gibui. ¹¹Eguguyai getedi yaluyaluwa Tabuna tauna 'iesinuwa, ga 'ieguyai 'ebweuna 'ebweuna 'edaya, ta 'i'ebwa'eda be nadigega tada guinuwa'esa.

Oona 'ebweuna ta welawela'anao yaudi

¹² ^u'Abo'ada 'atuwa oo 'ebweuna manuna tamwalatonina 'aene oo 'ebweuna, ta welawela'anao yaudi. Oo nina nate Keliso ta welawela'anao nidi 'abo'ada. ¹³ ^v'Manuna maibo'ada ni'atu tabapitaíso, yaluyaluwa 'ebweuna 'enega, ga ni'atu taeboda 'ebweuna. 'Abo'ama me Yudia be 'omi mali senao 'ediyega, be tomiya mwau be tomiya bobo'ana, ta ni'atu maibo'ada taeboda 'ebweuna Yaluyaluwa Tabuna nina 'edaya 'imiyami 'enega.

¹⁴Ona'ai'aila, oo welawela'anao nigeya 'ebweuna ta esi yaudi ta dumadumadi. ¹⁵'Enega 'abo 'ae 'igwae, "Abo'agu nigeya oo 'ina boda 'ena yamiyami, manuna 'abo'agu nigeya nima," 'ina ona nina getei nigeya ona 'ai'aila.

¹⁶Wate nadigega 'abo tena 'igwae, "Abo'agu nigeya oo 'ina boda, manuna 'abo'agu tena, ta nigeya mata," tena 'ina ona getei nigeya ona 'ai'aila, ¹⁷manuna 'abo mata daisinamo, nigeya kapekapeyana be 'ida nono, ta wate 'abo tena daisinamo nigeya kapekapeyana be maina 'imui, ¹⁸ta Yaubada gete nadigega 'inuwenaga welawela'ao maibo'adi 'idi guinuwa 'i'ebwa'edi.

¹⁹Manuna 'abo welawela'a 'ebweuna namo, nate nigeya oo maibo'ana. ²⁰'Enega oo 'ebweuna namo 'ibubuna ta esi welawela'anao yaudi.

²¹'Enega nigeya sawesawenaya be mata 'ioona nima 'enaya, be 'igwae, "Geya nuwagu 'oyo." Ta wate nigeya sawesawenaya be deba 'ioona 'ae 'enaya, be 'igwae, "Geya nuwagu 'oyo." ²²Ta 'aidi wate ooda welawela'anao 'adi 'ita 'atuwa nenetadi, ta esi 'idi paisewa sinabwana ooda 'ana lema manuna. ²³'Aina wate welawela'adao, geya'abo tatuputupudi nai manudi taomayamaya, ta esi ta'ita'i'isidi be ta'aubwasadi, ²⁴ta nigeya welawela'adao maibo'adi 'adi 'ita'i'ita nadigega. Manuna Yaubada ooda 'imweluluina be 'aene welawela'anao nidi taudi nigeya 'adi tupumo tada 'ita'i'isi 'ai'ailidi.

²⁵Be 'enega geya'abo weyala 'iapweapwesa ooda welawela'anao 'ediyega. Ta esi maibo'adi sida eleleleya be maibo'adi sida elemalema 'ida guinuwa 'ediyega, ²⁶manuna 'abo welawela'ada 'ebweuna 'iuuya

^u 12:12 Lo 12:4-5 ^v 12:13 Ga 3:28

ooda wate maibo'ana si'elouya. Wate 'abo welawela'ada 'ebweuna ma ina gwausowala ooda wate maibo'ana sigwausowala. ^{27w}Enega 'ebweuna 'ebweuna 'abo'ada Keliso welawela'anao, ²⁸xmanuna 'ida guinuwaio ekalesiya solanaya dumadumadi be dumadumadi, Yaubada 'ieguyaiyedi 'edaya, nugana taudi Keliso 'ana tosimanao, be muliyega Yaubada 'ina ona 'ana tologuguyao, muliyega toe'itao, be yage 'ebe nuwaowana 'adi toguinuwaio, be togile'oasao, be tolemao, be toanuganao, be taudi mali 'enanao 'adi toonao.

²⁹Manuna nigeya sawesawenaya be maibo'ada paisewa 'ebweuna tuga 'ena taetoguinuwa Keliso manuna, nai taetosimana, nai taloguguya, nai tae'ita, nai yage 'ebe nuwaowana tagieapwesedi, ³⁰nai togile'oasa, nai mali 'enana 'enega taona, nai mali 'enana be mali 'enana tagibui. ³¹yGuinuwa getedi maibo'adi Yaubada 'ieguyaiyena 'edaya, 'enega 'ilobwenemi be wada nuwanuwa egueguyai bobo'adi manudi, be wate 'eda bobo'ai'ailina yada e'itami, nate oboboma.

Oboboma

13 ¹Eguma 'igu onao bobo'adi, 'atuwa tologuguyao be aniloseyao 'idi ona, ta 'abo oboboma nigeya 'ateguya 'imiyami, 'igu loguguya nidi yage besobeso, 'atuwa sinaa siunuunu besobeso, nai yoguli simu'emu'e besobeso.

²Ta wate 'eguma 'abo'agu Yaubada 'ina tosimana, be ma igu sinasinapu sinabwana bale'u be galewa manudi, nai 'eguma yaemisa 'ai'aila Yaubada 'enaya be 'enega yaona 'oya 'ediya, kapekapeyana sitatauya mali senaya, ta 'abo nigeya oboboma 'ateguya, 'abo'agu tuga tai besobeso.

³Ta 'eguma 'igu gwegwe maibo'ana yaeguyaiye tomota 'ediya, be bwalagu wate yatagwale be sigabu 'idi taliya manuna, ta 'eguma nigeya oboboma 'ateguya 'imiyami, 'igu paisewa nidi uwadi geya'abo yalobaloba.

⁴Ona'ai'aila, oboboma yage sinabwana, manuna 'eguma oboboma 'atedaya 'imiyami, sawesawedaya be tae'alama'ilitana be tomota ta'atenuwa 'ole'oleyedi, ta geya'abo tae'ipi'ipiyedi. Ta geya'abo wate tanuwanuwatu'e nai tagagasa, ⁵ta esiya gosedaio ta'amayabedi, be geya'abo gamwasowala nai etalauwala 'edega si'ita'ita. ⁶aEnega geya'abo bubuna to'umalina manuna tagwaugwausowala, ta esi bubuna palupaluna manuna tada gwausowala.

⁷bEguma oboboma 'atedaya 'imiyami, yage maibo'ana sawesawedaya, be tada emisa ataya ma ida nuwayaina 'ada lema Yaubada 'enega ma'etamo manuna, be tuta maibo'ana tada toolopa'ala.

^w 12:27 Lo 12:5 ^x 12:28 Ep 4:11-12 ^y 12:31 1 Ko 14:1 ^z 13:4 Lo 13:10 ^a 13:6 Lo 12:9
^b 13:7 1 Pi 4:8

⁸'Enega oboboma geya'abo 'igumwagumwala, ta esi taudi Yaubada 'ana tosimanao ma'etamo 'idi onao sigugumwala. Nadigega taudi mali 'enana be mali 'enana 'ediyega sionaona, ma'etamo 'enadina 'igugumwala. ⁹Manuna gete tuga 'ida sinasinapu tupwana namo tuga, 'enega 'ida guguya tupwana namo wate, ¹⁰ta tuta 'imeemai 'ediya sinasinapu auwauna maibo'ana 'iapwesama, be sinasinapu kadekadelina tanuwa pupule.

¹¹Nadigega 'abo'agu lowaenei gwama tuga, ta esi gete tuga ni'atu yaetai ga gogama 'idi onao be 'idi guinuwao be 'idi nuwanuwao ni'atu 'eguyega sigumwala. ¹²'Gete tugai 'ida mwalatoi nigeya sinabwana, 'atuwa ma'ama'ayau nadigega, nai kunuwadawada nadigega, ta esi ma'etamo be 'enega 'ana 'ai'aila 'ida apwesa 'edaya. Ta 'abo'agu sinasinapu tupwana namo yamwalamwalatoni, ta ma'etamo esiya maibo'ana yamwalatoni, nadigega gete tuga Yaubada 'imwalatoi 'ai'ailigu.

¹³Yage sinabwadi 'etoi simiya ataya, nate emisa, be nuwayaina, be oboboma, ta maibo'adi 'ediyega oboboma 'isinabwa sinedi.

Mali 'enana 'adi toona manudi

14 ^{1d}'Enega 'ilobweneda be tatoo waiwai be tada eobooboboma 'ai'aila, ta wate tada toowaiwai be Yaubada Yaluyaluwana 'ina egueguyai 'edaya tada lobadi, ta esi egueguyai 'ebweuna bobo'ana wawasae, nate loguguya Yaubada 'ina ona manuna.

²Ta 'ebweu wate egueguyai nina tomota 'ediya, nate mali 'enanao 'adi tala manudi. 'Abo mali 'enana 'ediyega taonaona, nate sa'i Yaubada namo 'enaya taonaona, ta nigeya tomota 'ediya, 'enega ona nidi 'adi mwalatoi tomota 'ediya kwanikwanina, be gete Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega mwalatoi kwaikwaiyina taonaonaedi, 'enega tomota nigeya sida nuwasabwalena. ³Ta 'eguma taloguguya tomota 'ediya, be 'ida ona 'enega sinuwa sabwalena, nate 'adi lema, 'atepatu be gwausowala manudi. ⁴Ta 'abo yaita mali 'enana 'enega 'ionaona, nate taunamo tuga 'ilelemei, ta esiya 'abo tologuguyao sioona toekalesiyao 'enadiyega nate maibo'adi 'adi lema.

⁵'Abo'agu nuwanuwagu be maibo'ami mali 'enana 'ediyega wada onaona. Ta wate nuwanuwagu sinabwana be wada loguguya, manuna tologuguyao 'idi guinuwa yage sinabwana, ta ona mali 'enanao 'ediyega nigeya yage sinabwana, ta esi 'abo 'ebweu togibui 'imiyami be ona nidi tauna 'igibunidi, nate yage bobo'ana toekalesiyao 'adi lema manuna.

⁶'Enega gosegwao wada nuwa'i'isi 'abo yawawai 'emiya, be mali 'enana 'enega yaonaona 'emiya, nai geya'abo lema 'enega walobaloba. Ta esi

'abo yawawai 'emiya be lotoona auwauna nai mwalatoi nai loguguya nai e'ita ya'ebwa'emi, gete 'ebe lema 'emiya.

⁷Nadigega 'abo sinaa nai pate tomota siunu besobesodi, nigeaya sawesawenaya be siwali bobo'ana.

⁸Ta wate 'abo yaita yoguli 'imu'emu'e besobeso, gwane 'ana mwalatoi nigeaya sana tamwalamwalatoni, nai losaiya manuna, nai to yage 'ana bwau manuna.

⁹Abo'ada wate nadigega, 'abo nigeaya taonaona palupalu 'iabe geya'abo wate tomota 'ida ona nidi sinuwanuwa sabwalenidi, manuna 'ida ona nidi 'atuwa galala besobeso.

¹⁰Ta ona'ai'aila, bale'uya 'enana yau wawasae simiyami, ga sena 'ebweuna 'ebweuna toni'asao taudi 'enadi simwalamwalatonidi.

¹¹'Enega 'abo mali senao 'enadi nigeaya yamwalamwalatoni, 'abo'agu 'atuwa 'owaga yaemwagemwage, 'enega nigeaya sawesaweguya be 'enadi yamwalatonidi. Ta taudi wate nigeaya sawesawediya be 'igu ona simwalatoni.

¹²^eKagutoki gosegwao, ni'atu nuwanuwami be Yaubada Yaluyaluwana 'ina egueguyai 'emiya wada 'ewadi, 'enega 'ilobwenemi be wada too be 'ami egueguyai nidi 'ediyega toekalesiya wada giewaiwaiyedi.

¹³'Enega 'abo yaita 'emiyega mali 'enana 'ediyega 'ionaona, 'ilobwenena be 'ida sidasida Yaubada 'enaya be mwalatoi 'ida loba, be 'enega 'ina ona 'ida gibui.

¹⁴Manuna 'abo mali 'enana 'enega yasidasida, 'enana nina 'ana mwalatoi nigeaya yamwalamwalatoni, manuna yaluyaluwagu namo 'isidasida, ta esi 'igu onao nidi nigeaya yamwalamwalatonidi, to'ase manudi yaonaona. ¹⁵^fTa 'ilobwenegu be ma igu mwalatoi be wate yaluyaluwaguyega yada sidasida, ta yada wali tuputupu Yaubada 'enaya yaluyaluwaguyega ta wate ma igu mwalatoi. ¹⁶'Abo yaita 'oyo yaluyaluwayo namo 'enega 'ulotuputupu, mali 'enanega, ta nigeaya 'umwalamwalatoni, be gosemwao wate nigeaya sinuwanuwa sabwalena, 'enega taudi geya'abo siloeimeni. ¹⁷Lotuputupu nina bobo'ana, ta esi gosedao nigeaya 'ida lemedi.

¹⁸'Enega yalokagutoki Yaubada 'enaya manuna mali 'enana 'ediyega yaonaona wawasae, ¹⁹ta esi tapwalolo 'enaya, nuwanuwagu be ona nina yamwalatonina 'enega yada simana kukupana tuga, be tomota yada e'itadi. Ta geya nuwagu be mali 'enanao 'ediyega tapwalolo 'enaya yaonaona wawasae, manuna ona nidi tomota nigeaya simwalamwalatoni.

²⁰^gGosegwao, geya'abo 'imi nuwanuwa gogama nadigega, ta esi wada nuwanuwa tai sinabwadi nadigega. Ta geya'abo guinuwa to'umalina manudi wanuwanuwa be 'aene wamwalatonidi.

²¹ ^hManuna Buki Tabu solanaya Yaubada 'ina lolina 'ebweuna 'imiyami, 'igwae,

“ ‘Owagao ma'etamo simamai be mali 'enanao 'ediyege 'igu bodao 'ediya 'igu ona sida simanedi, ta esi geya'abo sa'i 'igu onao nidi simulimuliyedi,' Yaubada 'ina ona gete nadigega.”

²² Manuna mali 'enanao nidi dumadumadi 'ediyege taonaona, nate we'iwe'iyaya nigege taudi toemisao manudi ta esiya taudi nigege siemiemisa manudi. Ta Yaubada 'ina ona 'ana etosimana nate lema toemisao dimo manudi. ²³ 'Enega 'abo'ada toekalesiyao 'abo tapwalolo manuna tadelo egogonama be mali 'enanao 'ediyege taonaona, be 'aidi taudi nigege Yesu 'ana toemisao silulugu be 'enada kwanikwanidi sinonodi, nai sida nuwanuwa 'aene taekabaleya, aga? ²⁴ 'Ta 'eguma maibo'ada Yaubada 'ina ona taguguyae be 'aidi taudi nigege Yesu 'ana toemisao siluguma be guguya nidi 'enadiyege sinonodi, sida sinuwa'ebuni be si'awa'ai'aila, ²⁵ be 'enega 'idi yalakwaiya manudi sida nuwamwau ma idi omayamaya, ta Yaubada matanaya sida be'u sanamwa'uta be 'enaya sida bwagobwago be si'awa'ai'aile, be 'enega sida gwae, “Ona'ai'aila, Yaubada ma'emi wamiyami.”

Lotapwalolo 'ana 'eda

²⁶ Gosegwao, 'abo tapwalolo manuna walulugu, 'ebweu tai wali 'ida alalagasi, 'ebweuna 'ida e'ita, 'ebweuna lotoona auwauna 'ida simana apwese, be 'ebweuna mali 'enana 'enega 'ida ona, be 'ebweuna ona nina 'ida gibuni, be 'enega guinuwa nidi 'ediyege boda sida lemedi. ²⁷ Ta 'abo mali 'enanao 'adi toona simiyami, bobo'ana 'abo site luwa nai site toi, 'ebweuna 'ebweuna 'ediyege sioona. Ta wate togibuiyao sida miyami be ona nidi sida gibunidi.

²⁸ Ta 'abo 'enana nidi nigege 'adi togibunimo, geya'abo 'ebweu yaita mali 'enana 'enega 'ionaona apwesa lotapwalolo 'ana tutaya, ta esi taunamo 'enaya ta wate Yaubada 'enaya 'ida ona.

²⁹ ^j Ta wate tologuguyao 'eluwa nai 'etoi sida ona, be 'enega maibo'ami 'idi ona nidi wada nonodi, be manudi wada nuwanuwa. ³⁰ Ta 'abo 'ebweuna tai tapwalolo solanaya 'imiyami be mwalatoi auwauna 'iloba, 'ida tooo be yage nina 'ida simana apwese, be tologuguya nina 'ida 'alalenono. ³¹ Ta maibo'ami sawesawemiya be 'ebweuna 'ebweuna nuwanuwa bobo'ana 'ediyege wada loguguyae, be wada giepa'alimi. ³² Ta tologuguyao yaluyaluwadi taudimo siloiloinedi, ³³ manuna Yaubada 'iloloina palupaluyeda ta nigege 'ikwanikwaniyeda, 'enega ma ida gwausowala tada lotapwalolo.

^h 14:21 Ais 8:11-12 ⁱ 14:24 Yo 16:8 ^j 14:29 1 Te 5:20-21

34^kTa iine 'omi, 'ilobwenemi be tapwalolo 'enaya wa'alaenono tuga be ona wanonodi. Manuna Buki Tabu 'enaya Mosese 'ina lolina iine manudi gete nadigega, ta wate nadigega lolina toekalesiyao manudi sena maibo'ana 'ediya. 35Ta 'abo iine nuwanuwadi be to'ase sida mwalatoni, sawesawediya be 'idi anuwaya mwanediyao sida enaidedi be taudi sie'itadi. Manuna 'abo iine siona tapwalolo 'enaya, 'ebe omayamaya 'eday. 36Ta geya'abo wanuwanuwatu'e 'aene taumimo 'emiya Yaubada 'ina ona 'iapweapwesa, nai taumimo 'emiya 'imiyami.

37Ta wate 'abo yaita 'inuweni 'aene tauna Yaubada Yaluyaluwana 'enaya ga 'ina mwalatoi 'i'ebwa'ena, nugana 'ida gimimwalatoni 'aene 'igu ona leta gete 'enaya yaetunenawa, nate Yaubada 'ina lolina 'emiya. 38Ta 'abo yaita ona nidi geya nuwana, tuwa tuga 'ina emwagemwage nina 'enaya 'ida miyami. 39'Enega gosegwao, 'ilobwenemi be wato waiwai be Yaubada 'ina ona wada simana apwese, ta mali 'enana 'adi onao manudi geya'abo wa'eto'etobode tapwalolo 'enaya. 40'Ta wate yage maibo'adi palupaludi ta bobo'adi 'imi tapwalolo 'ediya wada guinuvedi.

Keliso 'ina toololimana manuna

15 1-2 Gosegwao, tetela nina ni'atu yasimanena 'emiya, wanuwa'i'isi 'aene lowa 'atemi watagwalena tetela nina 'enaya, ga 'igiepa'alimi be 'enega 'ami 'etoseyana 'ena waloba, 'abo tetela nina wagiyai'i'isi. Ta 'abo nigeya wada giyai'i'isina, 'imi emisao nidi yage besobeso.

3^mTetela gete 'alena ya'ita lobena 'enega yasimanena 'emiya 'aene Keliso 'ida to'umalinao manudi 'imwawasa, nadigega Buki Tabu 'ina simana, 4ⁿga sisa'u 'ali'aliyena ta 'asiyata 'etonina 'enaya 'itoolo limana, nadigega wate Buki Tabu 'isimana.

5°'Itoolo limana ga Pita 'i'itena ta wate 'ana tosimanao site tuwelo si'itena. 6'Ebwau tuta 'enaya goseda wate site paibi analedi si'itena. Boda nidi 'ediyega yaudi gete tuga simiyami, ta 'aidi sikwaiya.

7Yemesa wate 'i'itena, ga wate Keliso 'ana tosimanao maibo'adi si'itena. 8^pGa 'ebe losalowa 'abo'agu wate ya'itena, ta esi 'abo'agu 'igu tubuwa 'ebe nuwaowana, nigeya nadigega taudi 'idi tuta silobena ga situbuwa. 9^qTa wate 'abo'agu tai to'umaligu. Manuna Yaubada 'ana toemisao yagie'elouyaedi 'enega Keliso 'ana tosimanao maibo'adi sibobo'ana sinegu. 10^rTa esi Yaubada 'i'atenuwa 'ole'oleyegu ga 'ilemegu. 'Enega nigeya 'ilemalema daidaitegu, manuna ni'atu yaemisa 'ai'ailena ga tosimanao maibo'adi 'idi paisewa yapilisinena, nigeya tangu 'igu waiwaiyega, ta Yaubada esiya 'ina oboboma 'eguya 'enega.

^k 14:34 1 Ti 2:11 ^l 14:40 1 Ko 14:32-33 ^m 15:3 Ais 53:8-9 ⁿ 15:4 Gu 2:24-32; Lu 24:46
^o 15:5 Lu 24:33-34, 36 ^p 15:8 Gu 9:3-6 ^q 15:9 Gu 8:3 ^r 15:10 2 Ko 3:5, 11:23

¹¹ 'Enega tosimanao nidi 'emiya ni'atu siloguguya, ta 'abo'agu wate ni'atu 'emiya yaloguguya, ga ni'atu Keliso waemisena.

Toolo limana manuna

¹² 'Ima loguguya 'emiya 'asimanena 'aene Keliso mwawasega 'itoolo limana, ga waemisena. Ta to'ase manuna ga 'aimi waona 'aene tomota nigeya sawesawediya be mwawasega sitoolo limana?

¹³ Manuna 'abo tomota geya'abo mwawasega sitootoolo limana, Keliso wate mwawasega geya'abo 'itootoolo limana, ¹⁴ 'enega 'ima loguguya nidi tuga yage besobeso, manuna Keliso waemisa yogenena. ¹⁵ "Ta wate 'abo'ama Yaubada 'ana tosimanao 'akaboemi 'ima onao nidi 'ediyega, manuna 'agwae, "Yaubada Keliso mwawasega 'igietoolo limana," ta sa'i tomwawasa nidi nigeya sida toolo limana. ¹⁶ 'Enega Keliso wate geya'abo 'itootoolo limana. ¹⁷ Ga Keliso nina wate waemisa yogenena, ga 'enega 'imi to'umalino 'etamo tuga 'emiya simiyami. ¹⁸ Ta nai wate 'ana mwalatoi 'aene goseda nidi taudi lowa Keliso siemisena ga ni'atu simwawasa, gete tuga taudi mwa'o nai simiyami? ¹⁹ Ta wate 'abo'ada Keliso 'ana toemisao nuwa'ole'oleda sa'i, 'abo Keliso 'ina lema 'edaya tuta gete bale'uya namo manuna, ta nigeya tuta 'imeema 'ida mwawasa mulinaya manuna.

²⁰ "Ta 'ana palupaluna esiya nate Keliso mwawasega 'igimitoolo limana, ga muliyega tokwaiyao maibo'adi.

²¹ "Manuna tai 'ebweuna namo 'enega mwawasa 'iapwesama bale'uya, nate Adama, ga wate nadigega tai 'ebweuna 'ina guinuwega toololimana 'igieapwesena. ²² 'Enega ni'atu tamwalatonina 'aene Adama 'ina to'umalina 'enega maibo'ada mwawasa 'edaya 'iapwesa, ta sa'i Keliso 'enega yawasida ataya talobena.

²³ "Ta yawasi ataya 'ina tauya gete nadigega, nugana Keliso 'itoolo limana be ma'etamo tuta nina 'iila limanama 'abo'ada yaisigedi 'ina bodao, wate tatoolo limana, ²⁴ "be muliyega Keliso nina toloinao maibo'adi 'iewaiwai sinedi be welabanao be yaluyaluwa to'umalidi maibo'adi 'iewaiwai sinedi, be tuta 'ana 'ebe losalowa 'enaya Keliso 'ina lolina 'ida 'ebwaya Tamana 'enaya. ²⁵ Manuna Keliso nina 'iabe ma ina waiwai be 'ida loiloina 'ana laba 'ana talauwalao maibo'adi 'iewaiwai sinedi, ²⁶ ta 'ebe losalowa mwawasa 'ida ewaiwaisine be 'ida gumwala.

²⁷ "Manuna Yaubada lolina maibo'ana Keliso 'iebw'ena. Nate namo Keliso geya'abo To'ebwaya nina 'iloiloina. ²⁸ 'Enega ma'etamo tuta nina Keliso yage maibo'adi 'iloinedi, tauna 'ititagwala Tamana 'ina lolina 'ena, manuna Tamanana Keliso 'ina lolina maibo'ana 'ana to'ebwaya, 'enega Yaubada nina 'ida 'etoloetana sana.

* 15:15 Gu 4:33 ' 15:20 1 Te 4:14 " 15:21 Lo 5:12, 18 v 15:23 1 Te 4:16

w 15:24-26 Md 22:44; Et 20:14 x 15:27 Sam 8:6

²⁹Ta 'abo tomwawasao geya'abo sitootoolo limana, to'ase manuna tomota sibapitaiso tomwawasao nidi manudi? ³⁰ʔTa wate mwa'adega 'abo'agu? 'Abo geya'abo mwawasega yatootoolo limana, to'ase manuna 'ebe esilae 'ena tuta yauyauna yapaipaisewa Keliso manuna?

³¹Ona'ai'aila, 'asiyata 'ebweuna 'ebweuna 'ediya 'atuwa yamwawamwawasa, ta esi ma igu gwausowala 'omi 'imi toolopa'ala manuna, 'ida 'Inapwana Yesu Keliso 'enaya.

³²ʔTa wate lowa Epeso 'enaya tomota gamwagamwasowalidi bomitawa 'atuwa silosaiyegu, ta esi losaiya nina nigeya 'ana bobo'anamo 'eguya 'abo nigeya mwawasega yatootoolo limana. 'Enega 'aina tomota sigwae 'aene 'ilobweneda be tuta gete bale'uya tada egwausowala 'ida 'e'ai be 'ida numa 'ediyega, manuna 'iabe mwawasa 'ana tutaya geya'abo 'ebweu wate to'ase talobaloba.

³³Ta esi ona nidi nate kabo tuga, 'enega geya'abo 'ediyega sikabokaboemi, 'abona nai 'idi bubuna to'umalina waetotowanedi.

³⁴ʔNai 'aimi Yaubada waemwagemwageyena. Gete 'ebe omayamaya 'emiya, 'enega 'ilobwenemi be wada sinasinapu, be 'enega 'imi bubuna to'umalina wada losa'udi.

Bwala auwaudi

³⁵Ta 'aimi nigeya wanuwanuwa sabwalena toolo limana manuna, 'enega wagwae, “Tokwaiya nidi to bwala 'enega sitooolo limana?”

³⁶'Enega 'ilobwenemi be wada sinasinapu 'aene 'eguma atuna taasoi be 'itatabwa ma'etamo atu nina 'idadaula. ³⁷Wamwalatonina 'aene 'eguma pesapesa nai 'ebweu atuna taasoi, bwala nina 'enega 'itatabwa, nigeya gimi atuna 'ana 'ita nadigega, ta esi dumadumana, ³⁸^bmanuna toloina tauna Yaubada, ga kaiwe be pwatula 'ebweuna 'ebweuna 'adi 'ita 'ina nuwanuwa nadigega, ga 'isa'udi.

³⁹Ta wate bwala Yaubada 'iloinena, tomota bwalada dumadumana, yobai bwaladi dumadumana, manuwa bwaladi dumadumana, ta iyana sa'i wate bwaladi dumadumana. ⁴⁰Be wate me galewa bwaladi dumadumana, ta me bale'u bwalada dumadumana, ta wate 'adi 'ebe tupu dumadumana 'abo'ada 'edega. ⁴¹Ta wate sinala 'ana tupu dumadumana, ta nawalae 'ana tupu dumadumana, be kwadimao wate 'adi tupu dumadumadi.

⁴²'Ida toolo limana wate nadigega, bwalada daudaulidi sisa'usa'u 'ali'aliyedi, be ma'etamo 'eguma tatoolo limana bwalada geya'abo sidaudaula. ⁴³ʔOna'ai'aila, bwalada 'ebe omayamaya ta nenetadi sisa'usa'u 'ali'aliyedi ta bwalada galewega tatoolo limana, ta bwala

ʔ 15:30-31 2 Ko 4:10-11, 11:26 ʔ 15:32 Lu 12:19-20 a 15:34 Lu 15:17-18

b 15:38 Nug 1:11 c 15:43 Pi 3:20-21

nidi ma 'adi tupu ta ma idi waiwai, ⁴⁴manuna bwala bale'u sisa'usa'u 'ali'aliyedi ta bwala galewa sitootoolo limana, manuna bwala bale'u dumadumana ta bwala galewa dumadumana. ⁴⁵^dBuki Tabu 'ina simana wate nadigega 'igwae, “Tai nuganuganina, Adama, bwalana mayawasina,” ta tai 'eluwenal yaluyaluwana 'enega tomota yawasida 'i'ebwa'eda.

⁴⁶Tai yaluyaluwana nigeya 'iapwesa nugana, ta esi bwalana 'iapwesa nugana be yaluyaluwana muliyega. ⁴⁷^eManuna gimitai Yaubada 'imweluluina bale'u 'enega, ta tai 'eluwenal galewega 'imwa'utama. ⁴⁸⁻⁴⁹Maibo'ada bale'uya tamiyami, 'ada 'ita me bale'u nadigega, be wate bwalada auwauli galewega ta'ewadi, 'adi 'ita Keliso bwalana auwauna nadigega.

⁵⁰^fGosegwao wada nuwa'i'isi 'aene bwala bale'u nigeya sawesawenaya be galewaya silulugu, manuna bwala bale'u daudaulina ta bwala galewa geya'abo 'idaudaula. ⁵¹^gTa wate mwalatoi auwauna yae'itami 'aene geya'abo toekalesiyao maibo'ada tamwawamwawasa, ta esi 'aida ma'etamo mayawasida tamiyami be Yaubada bwalada 'ida sa'ugelasedi. ⁵²Manuna tuta 'ana 'ebe losalowa 'enaya yoguli 'ida mu'e sinabwana be Yaubada bwalada 'ida sa'ugelasa maniniyedi, be wate tokwaiyao mabwala auwauli sida toolo limana, ta 'abo'ada mayawasida bwalada wate 'isa'u gelasedi. ⁵³^hManuna Yaubada sawesawenaya bwala daudaulidi ta mwawamwawasidi 'isa'u gelasedi, be sieauwau ta miyamiya atayadi. ⁵⁴ⁱBe 'etamo tuta gote 'enaya Buki Tabu 'ana 'awa'ai'aila 'ida apwesa, nate 'igwae,

“Ida ewaiwai 'ai'aila be mwawasa 'igugumwala.

⁵⁵^jManuna geya'abo mwawasa 'iewaiwai, ta esi mwawasa 'ina to'umalina 'edaya 'igugumwala.”

⁵⁶^kMwawasa 'ina waiwai 'iapwesama bubuna to'umalina 'enega, ta bubuna to'umalina Mosese 'ina loinao 'ediyega tamwalamwalatoni, ⁵⁷^lta 'ida 'Inapwana Yesu Keliso 'i'etoseyeda be to'umalina 'enega taewaiwai, 'enega Yaubada 'ena talokagutoki sinabwana.

⁵⁸^mTa wate gosegwao yalokagutoki sinabwana 'emiya, be yaloguguyami be wada toolo pa'ala, be tuta yauyauna wada etapewa 'Inapwana 'ina paisewa 'enaya, manuna ma'etamo 'Inapwana 'ina paisewa nina 'enega uwana tada loba.

'Ebwayadaita manuna

16 ¹ⁿTa 'ebweu wate yage, 'ebwayadaita Yaubada 'ina tomotaiyao Yelusalema 'enaya 'adi lema manuna. Lowa me Galetia 'idi

^d 15:45 Nug 2:7; Yo 6:63 ^e 15:47 Yo 3:31 ^f 15:50 Yo 3:5-6 ^g 15:51-52 1 Te 4:15-17;

Et 11:15 ^h 15:53 2 Ko 5:4 ⁱ 15:54 Ais 25:8 ^j 15:55 Osi 13:14 ^k 15:56 Lo 6:23

^l 15:57 Lo 7:24-25 ^m 15:58 Pi 1:27; Ga 6:9 ⁿ 16:1 2 Ko 8:1-7

'ebwayadaita manuna yaeonedi, 'enega 'omi wate nadigega wada guinuwa'esa, ²nate Sabate 'ebweuna 'ebweuna 'ediya 'imi 'ebwayadaita maibo'ana wasa'usa'u. 'Eguma 'imi mani sinabwana 'ebwayadaita sinabwana, ta 'eguma 'imi mani gidalina 'imi 'ebwayadaita gidalina wate, be tuta nina yawawai, ni'atu 'imi 'ebwayadaita nina 'imiyami.

³'Enega tuta nina yawawai 'emiya 'aidi gosemiyao wada esinuwedi be 'imi 'ebwayadaita nina sitauye Yelusalema 'enaya, be wate me Yelusalema nidi 'idi leta yada 'etoladi be 'ebwayadaita nina ma'iyana sida tauyedi.

⁴'Eguma nuwanuwami, 'abo'agu wate taudi ma'egwao 'atatauya Yelusalema.

⁵'Gete tuga nuwanuwagu be yatatauya Masidonia be muliyega yawawa 'emiya, ⁶be nada yaeyawai'ata be tupwana yamiya'amana nai 'ana laba gogai 'ana tuta 'igugumwala, be 'enega waegelugu be to sena 'ena nuwanuwagu yatatauya. ⁷Manuna geya nuwagu tuta kukupana namo ma'emi tada miyami, ta 'abo Yaubada 'itatagwala, 'enega tuta tupwana dudulana ma'emi nada tada miyami.

⁸Gete tuga Epeso 'enaya yamiyami 'ana laba Ataona Sagalina 'igugumwala be muliyega yawawai. ⁹^pManuna 'asa gete 'enaya sawesawenaya be Yesu 'ina paisewa sinabwana yada guinuwe, 'anabwa'ayoi 'agu talauwalao yaudi simiyami.

¹⁰^qTa Timoti wate 'abo 'iwawa 'emiya wada bwaue 'imi anuwaya be waoboboma 'ai'aili, manuna tauna 'ida 'Inapwana manuna 'ipaipaisewa, 'abo'agu tuga nadigega. ¹¹'Ta geya'abo yaita Timoti nina 'ie'idi'idiye, ta tuta nina 'iilama 'eguya wada leme be ma ina gwausowala 'ida ila limanama, manuna tauna ta 'aidi wate gosedao yayamwayamwadi.

¹²^sApolosa wate tauna tasidai 'ebweuna, ta lowa Apolosa nina yasidena be 'aene gosedao ma'ena siwawa 'emiya, ga 'iguitoyasa, ta 'aene 'eguma to tuta 'ena bobo'ana 'iwawai.

Ona 'ana 'ebe losalowa

¹³^tGosegwao wa'ita'i'isimi, be ma imi emisa 'ai'aila wada toolopa'ala be wada ewaiwai, ¹⁴be wate 'imi guinuwa maibo'ana 'ediya wada eobooboboma.

¹⁵^uSitipana 'ina bodao wamwalatonidi 'aene taudi Keliso 'ana togimi emisao sena Akaya 'enaya, ta ni'atu sitagwaledi Yaubada 'ina tomtaiyao 'adi lema manuna, ¹⁶^v'enega yaemataluwemi be 'idi onao wada muliyedi, be yaisigedi wate ma'ediyao Keliso manuna sipaipaisewa taudi wate wada muliyedi.

¹⁷Tuta gete yagwausowala sinabwana manuna Sitipana be Potuneto be Akeiko ni'atu simaiya, ga taudi 'atuwa 'omi 'ami lopa'eluyao ni'atu

^o 16:5 Lo 15:23-24 ^p 16:9 Gu 19:1-2, 8-10 ^q 16:10 1 Ko 4:17 ^r 16:11 1 Ti 4:12

^s 16:12 1 Ko 3:6 ^t 16:13 Ep 6:10 ^u 16:15 1 Ko 1:16 ^v 16:16 1 Te 5:12

sigiegie gwausowaligu, ¹⁸ʷnadigega 'omi lowa wate sigie gwausowalimi, 'enega gete tuga 'ada lotoona bobo'ana wawasae. Gete manuna tomotai nidi ma 'adi 'amayaba sinabwana, ta 'aidi wate taudi nadigega.

¹⁹ˣToekalesiyao maibo'adi sena Esia 'enega 'idi lokagutoki 'iweewai 'emiya. Ta wate Akuila be Pilisila, be wate toekalesiyao taudi 'idi anuwaya silotalotapwalolo 'ida 'Inapwana 'ana esanega, 'idi oboboma 'emiya. ²⁰Toekalesiyao maibo'adi wate 'idi oboboma 'emiya. Gosemiyao obobomega wa'atubwailidi.

²¹Gete 'igu lokagutoki 'emiya taugu nimaguyega ya'etoladina. ²²ʸAbo yaita nigeya 'Inapwana 'ioboobomei 'ida miya mwau. 'Inapwana ye, nuwanuwagu be 'uda mai. ²³'Ida 'Inapwana Yesu nina 'ina oboboma 'emiya 'ida miyami. ²⁴Ta wate 'igu oboboma Yesu Keliso 'ana esanega 'iweewai maibo'ami 'emiya.

'Abo'agu Paulo.

ʷ 16:18 Pilim 1:7 ˣ 16:19 Lo 16:3-5 ʸ 16:22 Et 22:20